

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztles ipart!”

Conferința internațională a muncii dela Geneva

Pe ziua de 3 Iunie s'a deschis la Geneva, conferința anuală a organizației internaționale a muncii.

Ca în toți anii — și de data aceasta lucrările conferinței sunt așteptate cu viu interes, atât în cercurile patronale, cât și în cele muncitorești, mai ales că, în sesiunea ce se deschide, se prevăd ample dezbateri în legătură cu reducerea duratei muncii în toate industriile.

ORDINEA DE ZI A CELEI DE A XXIII-A SESIUNI.

- 1.) Prescripțiile de securitate pentru lucrătorii din industria de construcțiuni (a doua discuție).
- 2.) Reducerea duratei muncii în industria textilă (a doua discuție).
- 3.) Organizarea lucrărilor publice în raport cu întreținutarea lucrătorilor (prima discuție sau discuție unică).
- 4.) Reducerea duratei muncii în industria artelor grafice (primă discuție sau discuție unică).
- 5.) Reducerea duratei muncii în industria chimică (prima discuție sau discuție unică).
- 6.) Revizuirea parțială a convenției privind vârsta minimă (industrie) din 1919, cu referire la următoarele puncte: a) revizuirea art. 2 în vederea ridicării vârstei minime dela 14 la 15 ani; b) inserarea unei dispoziții de ridicare a vârstei prevăzută de art. 4, peste care este obligatorie inscripția în registru; c) inserarea unei dispoziții, care să dixeze vârsta minimă de admitere la muncă în lucrările primejdioase pentru sănătate sau moralitate; d) revizuirea excepțiilor; e) înlocuirea articolelor 7—14 ale convenției din 1919 prin clauzele recent adoptate de conferință.
7. Revizuirea parțială a convenției din 1932, privind vârsta minimă (în lucrările ne-industriale), cu referire la următoarele puncte 2 a) revizuirea excepțiilor și derogărilor în cece privește copii dela 14 la 15 ani; b) revizuirea art. 2 pentru a se ridica vârsta minimă dela 14 la 15 ani; c) ridicarea la 13 ani a vârstei fixată de articolul 3, paragraf 1; d) inserarea unei dispoziții care să prescrie înscirarea într-un registru a muncitorilor, ce trec de o vârstă determinată; e) suprimarea articolului 9; f) înlocuirea articolelor 10—16 din convenția din 1932 prin clauzele adoptate recent de conferință.

ALTE CHESTIUNI SI PROCEDURA CONFERINTEI

Alte chestiuni supuse deliberării conferinței internaționale a muncii sunt:

1. Raportul anual al directorului. 2. Rezumat din rapoartele anuale ale statelor membre. 3. Raportul decenal asupra aplicării convenției din 1925, privind repararea accidentelor de muncă. 4. Raportul decenal asupra aplicării convenției din 1925 privind reparea maladiilor profesionale. 5. Raportul decenal asupra aplicării convenției din 1926 privind inspecția emigranților. 6. Raportul quinqueenal asupra aplicării convenției din 1930 privind munca forțată. Procedura conferinței constă în dubla discuție a fiecărei chestiuni, înscrisă pe ordinea de zi, adică: în primul an, se face o discuție generală, se adoptă o serie de recomandări, cari se trimet statelor membre; în al doilea an, se face o nouă discuție, în baza răspunsurilor trimise de state și se adoptă sau nu, cu două treimi din voturi, proiectul de convenție propus de birou.

Az Oradea-nagyvárad munkakamara karhatalommal birtokába vette a Satumare-szatmári Iparos Otthont

A Satumare-szatmári Iparos Otthon tulajdonjogi helyzete körül tovább tart az elkeseredett és kegyre menő harc. Ismeretes ugyanis, hogy a munkakamara ipartestületi vagyonnak tekintve az Iparos Otthont is, magának követeli annak ingatlan és ingó vagyonát. Ezzel szemben az Iparos Otthon vezetője bizonyítja, hogy az Iparos Otthon nem az ipartestületé, hanem a Satumare-szatmári ipartestületé, és az ipartestülethez, mint közületnek, semmi köze sincs. Első fokon a Satumare-szatmári járásbíróság a munkakamarának ítélte oda az Iparos Otthont, a törvényszék azonban a járásbírósságot illetéktelennek mondta ki és a pert az Oradea-nagyvárad közgazdasági bíróság elé utalta.

A Satumare-szatmári munkakamara azonban nem várta meg a közgazdasági bíróság döntését, mert a járásbíróssági ítélet alapján már magának tekintti az Iparos Otthon vagyonát. Ezért pénteken a munkakamara tisztviselői felszólították Kondor Gedeont, az Iparos Otthon elnökét, hogy az Iparos Otthon hatmillió leles értékét képviselő palotáját azonnal adja át nekik. A kérést Kondor Gedeon megtagadta és hivatkozott a törvényszéki döntésre, amely illetéktelennek jelentette ki a járásbírósság határozatát. Erre a munkakamara tisztviselői megjelentek a rendőrségen, karhatalmat kértek és 20 román fiatalember társaságában felvonultak az Iparos Otthon lezárt ajtajainál és lepecsételték azokat.

Szombat délelőtt újabb fordulat történt. A munkakamara tisztviselői ismét megjelentek a rendőrségen és kérték, hogy karhatalom segítségével vehessék birtokukba az Iparos Otthon holyságait. A rendőrség az ügyészséghez utasította őket, amely viszont elrendelte, hogy a rendőrség bocsássa a munkakamara rendelkezésére az igényelt karhatalmat, ha a munkakamara miniszteri rendeletet tud felmutatni arról, hogy az Iparos Otthon vagyona őket illeti. A munkakamara ezt a rendelkezést állítólag felmutatta, mire a rendőrség segítségével feltörték az ajtókat és birtokba vették az Iparos Otthont.

A munkakamara eljárása a Satumare-szatmári kisebbbégi iparosok körében kinos visszatetszést keltett. A Satumare-szatmári Iparos Otthon huszonöt küldött tagja június elején küldöttségben fogófelvétele az Uralkodó elé járulni, hogy a legmagasabb alkotmányos és közjogi fórumnál kérjék igazságuk elismerését.

E hó folyamán föltétlenül megjelenik az új ipartörvény végrehajtási utasítása

Aradi látogatása alkalmával Nistor miniszter kijelentette, hogy az új ipartörvény végrehajtási utasításának megszerkesztési munkálatai végefelé közelednek és az júniusban föltétlenül megjelenik. Alig egy héttel a miniszteri nyilatkozat után már be is fejezték a fontos rendelkezéseket tartalmazó végrehajtási utasítás szerkesztését és értesülésünk szerint már készen áll a törvényjavaslat, amely a szakmai képzésről intézkedő új törvény alkalmazását határozza meg.

A munkaügyi minisztérium a végrehajtási utasítás elkészítésénél figyelembe vette a szakmai érdekképviselők véleményét is. A munkaügyi felügyelőségek, kereskedelmi és iparkamarák valamint a munkakamarák, a munkaadók és alkalmazottak érdekképviselői szervezetei, jelentést készítettek álláspontjaikról és ezeknek tanulmányozása a javaslatának felhasználása alapján készült el a végrehajtási utasítás. Azt, hogy ezeket a javaslatokat milyen mértékben vették figyelembe, egyelőre nem tudhatjuk, azonban a minisztérium közlése szerint a lehetőségekhez mérten minden előterjesztést igyekeztek felhasználni a végrehajtási utasítás érdekében.

DELEGATIA ROMANA

Sef al delegației române este d. P. Alexandrescu-Roman, secretar general al ministerului muncii. Din delegație fac parte d-nii: M. Enescu, delegat, inginer Stavri. Cunesco și M. Georgesou, consilieri tehnici ai guvernului, Ion Flueraș și Calciu, delegați salariați, ing. Miroșca Ionescu, delegat patronal. Delegația română va părăsi țara, Duminică.

În sesiunea din anul trecut, conferința a respins reducerea duratei muncii în industriile fieru-

Megbízható helyről nyert értesülésünk szerint a tervezet a következő fejezeteket tartalmazza: Általános intézkedések. Szakmai tájékoztatás. Inas-szerződötetés. Az inasokdás feltételei. A munkaadó kötelezettségei. A tanoncszerződés megszüntetése. Inas bizonyítvány, versenyek a tanoncok számára, szakmai instantfolyamok, ezeknek megszervezése, az iskolaév befejezése. A tantestületről, ügyvitel és ellenőrzés. Tanonc otthonok, ezeknek célja és feltételei. Az állami tanoncotthonokról. Intézkedések az inasokdásról, valamint az inasotthonok működéséről.

A javaslat második részében a szakmai minősítésről történnek intézkedések. A második rész első fejezetében a szakmai képzésről, a munkakönyvekről, (segédkönyvek), végül a mesterkönyvekről történik intézkedés. A második fejezet szakaszai a minősítési szakszervezetek szervezésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazzák, míg a harmadik rész általában az iparossal foglalkozik és fejezetei a következőképpen oszlanak meg: I. A saját számlára folytatott ipar gyakorlásának feltételei. II. Iparengedély. III. Az ipar támogatása, a kihágások ellenőrzése és megtorlása, a szakmai ké-

lői, aramei, in minele de cărbuni, în industria construcțiilor și genului civil.

Dealtminteri, guvernele, în marea lor majoritate, au răspuns la chestionarul biroului internațional al muncii, că nu pot aplica în industria națională, săptămâna de 40 ore.

Singura convenție adoptată a fost aceea privitoare la reducerea duratei muncii în lucrările publice. Este de văzut dacă, în actuala sesiune, reducerile propuse vor fi adoptate sau nu. Este riscant de făcut vreun pronostic; se prevede că dezbaterile vor fi foarte interesante și le vom sambla la timp.

pestitet szolgáló alapok. Végül befejező és átmeneti intézkedéseket tartalmaz az utolsó fejezet utolsó szakasza.

A végrehajtási utasítás első pontja megállapítja, hogy a szabályrendelet mindazokra vonatkozik, akik ipari vállalat alkalmazásában, vagy kereskedésben fejtenek ki termelői tevékenységet. Felsorolva: iparosokra, munkásokra, mesterekre, munkaadókra, iparosokra és szakmai képzettség nélküli munkásokra egyaránt vonatkoznak a végrehajtási intézkedések. Megállapítja az első szakasz, hogy a kereskedelemben foglalkoztatott tanoncok szintén a végrehajtási utasítás rendelkezései alá tartoznak.

Állami vállalatoknál, vagy közintézmény jellel bíró üzemeknél szintén a szakmai képzettségről szóló törvény rendelkezései bírnak hatállyal, mert az itt alkalmazott dolgozók nem tekinthetők közfoglalkoztatottnak. Az ilyen üzemeknél jelenleg érvényben lévő szabályrendeleteket tehát összhangba kell hozni az új ipartörvény intézkedéseivel és jelen végrehajtási utasítással. Ennek érdekében a munkaügyi minisztérium értekezletet hív össze, amelyen a különböző minisztériumok, hatóságok, autonóm intézmények képviselői közösen tanulmányozzák a helyzetet és megállapítják a szükséges teendőket.

A második szakasz felsorolja azokat a vállalatokat, amelyekre a végrehajtási utasítás kötelező erővel bír. Ezek a következők: Nagyipar, Bányászati és kitermelési ipar, Hajóépítő üzemek és közmunkák. Kikötők és iparosok, munkásokról és mesterekről szóló intézkedések vonatkozásában. Szállítmányozási szakma és kézműipar. Élelmiszer-ipar. Szállodák, vendégházak, kávéházak. Az otthon végzett ipari munkák. Állami (katonai és polgári) ipari üzemek, megyei, községi vállalatok, autonóm intézmények mint: az államvasut, kikötővezérlőszolgálat, jövedékpénztár, valamint az összes megyei vagy községi műhelyek, amelyeknek célja az ipari termelés és oktatás. Végül a kereskedelmi vállalatok, ezek azonban kizárólag az iparkérdés tekintetében.

Emléttére méltó a vaskos szabályrendelet 278. pontja, amely arról intézkedik, hogy az építésszek és mérnökök miképpen kaphatják meg a szakmai képzettségről szóló mesterkönyvet. A rendelkezés így hangzik: „Azon építésszek és mérnökök, akiknek képesítését az állam elismerte és akik a szakmájukhoz tartozó iparvállalat, műterem élén mint munkaadók óhajtanak működni, iparigazolvány váltására kötelesek az előírt időn belül és az előírt feltételek tiszteletben tartásával, akkor is, ha nem rendelkeznek mesterkönyvvel. Az előírt határidő egy hónap a műterem, vagy vállalat megnyitásától, amely időn belül kell az illetékes munkakamara iparos tagozatától kérnie az iparigazolvány kiállítását. Az építésszek és mérnökök számára nem kötelező a mesterkönyvnek a kéressel egyidőben való benyújtása, a kérelemhez azonban mellékelniük kell képesítési oklevelük hiteles másolatát.

Az új végrehajtási utasítást már át is küldték a törvény-veleményező bizottságnak, ahol megkezdik tanulmányozását. Előreláthatólag

Nistor miniszter írásbeli ígérete megvalósul és már júniusban megjelenik a fontos rendelkezés,

Megjelent a dekretum az Oradea-nagyvárad munkabírósa felállításáról

A Hivatalos Lap egyik multheti száma közli a királyi dekretumot, amelynek alapján munkabírósa állítanak fel Oradea-Nagyváradon. A munkabírósa hatásköre csak Bihormegyére terjed ki.

A dekretum a munkaügyi és igazságügyminisztereket bízta meg a rendelkezés végrehajtásával. Valószínűleg a legfeljebb bírói tanács most folyó ülésén már ki is nevezik az Oradea-nagyvárad munkabírósa vezetőjét.

KISSE BLÖD ...

Arisztid feleségét szanatóriumba szállították, mert kisbabát várt.

Arisztid ispatott volt, bement a szanatóriumba és nyugodtan benyitott a szülőszobába.

— Mi az, kérem? — szól rá szigorúan egy orvos.

— Kéhem, — felelt Arisztid — kisbabát várnak.

— Akkor se tessék ide benyitni, hanem a váróteremben leülni.

— Kéhem, mehetek a váróterembe is.

Szól, taxiba ült, kihajtott a pályaudvarra és beült ott a váróterembe ...

Nem róható ki a háztulajdonosra az iparos és kereskedő-lakónál kötelező községi illeték

A közigazgatási törvény egyes szakaszainak a végrehajtó szervek által való félremagyarázása következtében rengeteg zavar keletkezett különösen a közigazgatási törvényben felsorolt városi adók és illetékek fizetésének ügyében.

A közigazgatási törvényben foglalt városi adók és illetékek csakis kereskedelmi és ipari vállalkozókra róhatók ki. Az első szakasz a., b., c., d. és f. pontjai névszerint megjelölik az összes kereskedelmi és ipari jellegű vállalkozásokat. A város által kivetendő adó összegét a törvény 10, 15 és 30 százaléban állapította meg. Ennél magasabb községi adót nem szabhatnak ki a városi, illetve községi tanácsok.

Az első szakasz g) pontja egy legfeljebb öt százalékos illeték kivetését teszi lehetővé azok számára, akik kereskedelmi, vagy ipari jellegű foglalkozást üznek, de akik névszerint nincsenek az előző pontokban felsorolva.

Ezt a pontot igen sok községi tanács úgy értelmezte, hogy az ötszázalékos illeték kiróható ál-

talában az összes bérlokra, tekintet nélkül arra, hogy folytatnak-e kereskedelmi és ipari vállalkozást, vagy sem.

Ezen az alapon Cluj-Kolozsváron is szabályrendelet készült és az elmúlt évben ki is vetették ezt az illetéket. Azonban a belügyminiszter 1936. július 16-án kelt 14.824. számú rendeletével utasította a községi hatóságokat, hogy ezt az illetéket csakis azokra a kereskedelmi és ipari foglalkozást üző bérlokra vethetik ki, akik semmivel sem járulnak hozzá a község terhehez. Miután a táblázat a., b., c., d., e. és f. pontjaiban minden lehető kereskedelmi és ipari vállalkozás fel van sorolva, Cluj-Kolozsváron már ebben az évben a g) pont alapján — tudunkkal — senkit sem adóztattak meg.

Megjegyzendő, hogy ezek a kereskedelmi és ipari foglalkozást üző bérlokra kivetendő adók és illetékek közvetlenül terhelik az illető kereskedelmi és ipari foglalkozásu egyéneket, úgy, hogy közvetve a főbérlo, vagy a háztulajdonos semmiesetre sem terhelhető meg ezzel az illetékkel.

Kizárólag Bucureşti számára szól az új ármaximáló szabályrendelet

Szombaton délelőtt az ipari és kereskedelmi minisztérium nyilvánosságra hozta az ármaximálásra vonatkozó rendeletet. A rendeletet, mint ismeretes, napokon keresztül folyt tárgyalások előzték meg. Az ipari és kereskedelmi minisztérium, ugyiláztik, egyelőre csak a főváros lakossága számára kívánta a maximálást életbeléptetni.

A három pontból álló rendelet első szakasza maximális áraknak nyilvánítja azokat az árakat, amelyeket a hus, hagyma, fokhagyma, burgonya és répa árusítására a kereskedelmi és iparkamara napi kimutatásában közöl. A nagybani árakon felül a

kiskereskedők számára a romlásnak kitett árucikkeknek 30, a többieknek 20 százalék hasznot engedélyez. A nyereség csak egyszer számítható fel még abban az esetben is, ha az árucikk több detailista kezén jutott át a fogyasztóig.

A 2. szakasz szerint a határozat szombaton lépett életbe, míg a 3. pont kötelezi a kereskedelmi kamarát, hogy falragaszokon hozza napi kimutatásait köztudomásra.

A kormány egyébként minisztertanácsi napló utján elsőrendű szükségleti cikkeknek minősítette a babot, levelesre való zöldséget, tojást, gyümölcsöt és borsót.

Különös állapotok a Sighet-mármaroszigeti betegsegélyzőnél

Munkaadók és munkások együttesen akarnak tiltakozni a betegsegélyző anomáliái ellen.

Különös állapotok uralkodnak a sighet-szigeti társadalombiztosító intézetnél. A horribilis taxákat, amelyeket az egészen minimális kereseti lehetőségek között tengődő helyi iparosok és alkalmazottak képtelenek előteremteni, a legdrazsztikusabb szigorral hajtják be, ezzel szemben a biztosítottak kénytelenek nélkülözni a szakzszerű orvosi kezelést és a megfelelő gyógyszereket.

Annak ellenére, hogy naponta számtalan orvosi és gége-beteg vár kezelésre, a betegsegélyzőnek nincsen szakorvosa. Dr. Junger Imre specialistát, aki hosszú éveken keresztül a legnagyobb megelégedésre kezelte a betegsegélyzői tagokat, röviddel ezelőtt menesztették állásából. Nem tudni, hogy mi rejlik dr. Junger Imre menesztésének hátterében, de a fáma szerint Pavel Insektorral levő nézeteltérések miatt kénytelenek a Sighet-szigeti betegsegélyzői tagok nélkülözni a szakzszerű kezelést.

Csak néhány nappal ezelőtt történt meg, hogy egy Sighet-szigeti munkásvezető gégefájdalmáról kezdett panaszkodni. A Sighet-szigeti főorvos felküldte Sathumare-Szatmárra az ottani betegsegélyző gége orvosához. Itt megállapították, hogy gégehurutban és orrárvány elferdülésben szenved. A munkásvezető most Sighet-Szigeten egy magán-orvosnál kezelte magát és ügyvédjének megbízatást adott, hogy kezelési költségeit per útján hajtassa be a társadalombiztosítótól.

Számos más hasonló perre van kilátás Sighet-Szigeten a társadalombiztosító ellen, mert a betegek nehéz munkával keresett pénzükért szakzszerű kezelést és megfelelő orvosokat várnak.

Semmivel sem jobb a helyzet a fogászati osztálynál. Ennek az osztálynak a vezetője dr. Bálint Sándor városi főorvos. A betegsegélyzői tagok egyöntetű megállapításai szerint dr. Bálint példás lel-

kiismeretességgel áll a tagok rendelkezésére, de a legjobb szándékai is meghiúsulnak, mert a társadalombiztosító pénztár nem bocsátja rendelkezésére a szükséges anyagot. A társadalombiztosító rendszertől tagjának az a séréme, hogy a betegsegélyzőnek egyáltalán nincs orvosnője, holott sokan nem engedik magukat férfi orvossal megvizsgáltatni. Sok más természetű panasz is van a betegsegélyző ellen. Ezért a munkaadók és az összes munkásszakszervezetek együttes gyűlésen akarnak tiltakozni a társadalombiztosító pénztárnál uralkodó sérémes rendszer ellen.

Elhalasztják az idegenek felülvizsgálását

A Capitala című lap a következőket írja:

Értesülésünk szerint az idegenek felülvizsgálását elhalasztják. Mint ismeretes, ennek a felülvizsgálataknak június elején kellett volna kezdetét vennie, de a kormány határozata értelmében erre csak szeptember elseje és december elseje között kerül sor. Az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének érvényét, amely június elején jár le, automatikusan szeptember elsejéig meghosszabbítják.

BUTA KÉRDÉS.

Kohn a rituális vendéglőben ebédel. Amint javában eszik, bejön egyik ismerőse, a Grün, aki leül a szomszéd asztalhoz és átadja hozzá:

— Mondd, Kohn, mi az, amit eszel?

Kohn ránéz és mérgesen kérdi:

— Süket vagy?

— Miért volnék süket?

— Mert különben hallanád, hogy levelet eszem.

Uj kincstári bónokat bocsátanak ki

A kincstári bónok vámtaxák fizetésére is fordíthatók.

A Monitorul Oficial 1936. november 12-i 264. számában királyi dekrétum jelent meg, amely szentesítette az előző napon kelt 2434. számú minisztertanácsi naplót és amelynek értelmében a pénzügyminisztérium felhatalmazást kap arra, hogy a hadügyi tárca céljait szolgáló egyes rendelkezések fedezésére kincstári bónokat bocsásson ki.

Az idézett minisztertanácsi napló 8-ik szakaszának értelmében azok a szállítók, akik ilyen kincstári bónokat kaptak, azokat bármilyen adó, illetve taxa fizetésére felhasználhatják s a fizetési módokra nézve az államszámviteli vezérigazgatóság adott ki külön utmutatást.

A fentiekből folyik, hogy a kincstári bónok vámtaxák fizetésére is fordíthatók, és pedig olyan formában, hogy az érdekelte szállító, aki áruját a vámtól ki akarja váltani, megfelelő értékű bont helyez letétbe az államszámviteli igazgatóságnál, a mely azután átír a vámhivatalnak és felhatalmazza az áru kiadására.

A pénzügyminisztérium az erre vonatkozólag kiadott körrendeletben felhívja a vámhivatalok figyelmét, hogy amennyiben a fizetendő vámmilletékek összege kisebb lenne, — ha több vámdéklarációban szereplő árukról van szó, — mint az államszámviteli igazgatóság által kiadott engedély értéke, úgy ez utóbbit elintézés nélkül vissza kell származtatni, mert a kompenzáció ilyen módon nem vihető keresztül. Azt a differenciát ugyanis, amely az engedély értéke és a vámmilletékek között fennáll, készpénzben kell fizetni.

UTOLSÓ KIVÁNSÁG.

Mandula haldoklik. Utolsó erejével odainti ágyához a feleségét és így szól:

— Róza, érzem, hogy nemsokára meghalok. Igérd meg nekem ünnepélyesen, hogy a Mazsöldőhöz fogsz a halálom után férjhezmenni.

— A Mazsöldőhöz, — kérdezi csodálkozva az asszony — hiszen az azt mondta, hogy utál engem és ha az ő felesége volnék, agyonütné.

— Eppen azért.

Repülőbélyeg a vendéglőkben

A vendéglők, korcsmák, bodegák, éttermek és tejszarnokok kötelesek minden egyes fizetésnél repülőbélyeggel ellátott jegyzéket adni vendégeiknek. 20 leitől 99 leig 1 leies számla-repülőbélyeg, 99 leitől 2 leies bélyeg kell felragasztani. A rendelkezés ellen vétőket a repülőbélyeg-törvény intézkedései szerint legkevesebb 2000 lei pénzbírsággal sújtják.

TERMESZETES

Kriz újságolvasás közben odaszól Kraznak.

— Eppen most olvasom, hogy a hazai piacon erősen csökken a fizetéseképtelenségek száma.

— Ez természetes, — feleli Kraza.

— Miért?

— Na hallod, kinek van ma pénze megbukni?

Adóellenőrzés címén elvitték

több Cluj-kolozsvári gyár üzleti könyveit.

Néhány nappal ezelőtt pénzügyi felügyelők rajtaütésszerűen meglátogatták a Schul-féle Cluj-kolozsvári kendergyárat és a cég üzleti könyveit zsákokba csomagolták, lepecsételték és elvitték. A gyáros tiltakozásképpen azonnal elküldte 300 munkását, de másnap visszavette őket és arra az egy napra is kifizette a munkabért, nehogy az ártatlan munkások kenyere soványodjék. — Másnap hasonló látogatás érte a Herczeg vegyi gyárat és több más üzemet. Hírek szerint feljelentések folytán kezdődtek meg ezek a különös vizsgálatok, más híresztelések viszont arról szólnak, hogy az adóellenőrzésnek 10 évig visszamenőleg erre a formájára módot nyújtott egy legutóbbi miniszteri rendelet.

A munka lehetősége és szabadsága elsőrendű államérdek

A szociáldemokrata párt bucureştii szervezetébe tartozó magyar munkásság vasárnap délelőtt tiltakozó gyűlést tartott az Izvor-uccai Népház udvarán, a nemzeti munkavédelmi kísérletek ellen. Az elnöklő Bartalis Sándor megnyitó beszédében áttekintést nyújtott a politikai helyzetről. Hangzottak többek között, hogy a nemzeti munka védelméről készülő rendelet törvény csak a kezdet. A román dolgozók ne hagyják félrevezettetni magukat. Ha nem fogják megakadályozni ennek a rendelet törvénynek az életbe léptetését, végül ellenük fog fordulni az uralkodó osztály. Igaz, először kiteszik a kisebbségi munkásokat az uccára, hogy olcsóbb bérek mellett románokat alkalmazzanak, de ha majd a kenyértelen né vált, szerveztelen és kitartással nem bíró kisebbségi munkástömegek odasereglenek a gyárak és műhelyek kapui elé, mert a kényszer hatása alatt ők még olcsóbban hajlandók dolgozni, a munkaadók — még a legsovinisztábbak is — gondolkodás nélkül az olcsóbb munkásokat fogják visszavenni, még a kisebbségi is.

A gyűlés ezután a következő határozati javaslatot fogadta el:

1. A kormány által tervezett ugynevezett nemzeti munkavédelmi rendelet törvény életbe léptetése esetén az ország népkisebbségi állampolgárait megfosztja a munkavállalás lehetőségétől. Ez a rendelet törvény-javaslat ellentétben áll az ország alkotmányával, az Albaulia-vyulafehérvári határozatokkal, a nemzetközi szerződések rendelkezéseivel és úgy társadalmi, gazdasági, mint politikai szempontból az ország jól felfogott érdekeivel is ellenkezik. Az ország lakosságának csaknem egynegyedét kitevő népkisebbségeket semmiféle hangzatos jelszó alapján sem lehet halálra ítélni.

2. Az ország gazdasági helyzete és az ország iparának és kereskedelmének óriási fejlődési lehetőségei minden dolgozó számára bőséges munkaalkalmat biztosítanak.

3. A romániai szociáldemokrata párt és az ország demokratikus erőinek hangadói szettek magukévá tenni a népkisebbségek tiltakozásait, azonban a kormány még mindig kitart a kisebbségellenes rendelet törvény kihirdetése mellett. A létükben veszélyeztetett népkisebbségek elvárják, hogy a román demokrácia élére álljon az indokolatlan és minden észszerűséget nélkülöző kisebbségellenes törvényjavaslat visszavonását követelő küzdelemnek, mert minden józanul gondolkodó kisebbségi román állampolgár legelső sorban a román demokráciától várja és követeli a védelmet.

4. A népkisebbségi dolgozók feljogosítottaknak érzik magukat arra, hogy a román demokratikus néprétegek határozott kiállását követeljék a kormány fasiszta jellegű kisebbségellenes szándékaival szemben, mert a kisebbségi dolgozók, csaknem két évtized óta munkájukkal, tudásukkal hozzájárultak az ország gazdasági helyzetének megszilárdításához és az állam érdekeinek soha, sehol csorbát nem ejtettek.

5. Mindezek megállapítása után a bucureştii szociáldemokrata párt szervezet magyar csoportja legérelmesebben tiltakozik a kormány kisebbségellenes rendelet törvény-javaslatának életbe léptetése ellen, követeli a kisebbségi sérelmek orvoslását, úgy, amint arra a román nép Albaulia-gyulafehérvári határozatokban, a Népszövetségben egyesült hatalmak előtt és vezető államférfiainak kijelentéseiben keresztül is kötelezettséget vállalt, egyben pedig felhívja az ipar és kereskedelem román munkásait, vállalkozóit és közeleget a kisebbségi dolgozók ügyével, mert a munkásosztály érdekeit csak a nemzeti különbség nélkül összefogó, szervezett dolgozók védelmezhetik.

Mindössze öt százalék büntetést fizet, aki junius hó folyamán kifizeti betegsegélyző-hátralékait

Csak azokra érvényes a rendelet, akik ellen büntetési jegyzőkönyvet vettek fel.

A központi munkásbiztosító pénztár 6—1937. számú rendeletével úgy intézkedett, hogy azok a munkaadók, akik tíz alkalmazottnál kevesebbet tartanak és akiket a munkásbiztosító törvény 103 szakasza értelmében a bélyeg felragasztásának elmulasztása miatt megbüntettek, és pedig a hiányzó bélyeg egy szerez, vagy visszaesés esetén kétszeres, illetve háromszoros összegével, július 1-ig a

büntetés 95 százalékának elengedését kérhethetik a következő feltételek mellett:

Kötelesek a hiányzó bélyegeket felragasztani és a hiányzó bélyeg értékének öt százalékát a pénztárnál befizetni. Mindez azonban csak akkor lehetséges, ha felvették már a kihágási jegyzőkönyvet. Ha ez nem történt meg, mindenki gondosan ügyeljen arra, hogy a jövőben a munkásbiztosítási bélyegeket pontosan felragassza.

Megalakult Cluj-Kolozsváron az építőiparosok szindikátusa

A szakmai szervezkedés Cluj-Kolozsváron lépésről-lépésre halad előre. Több szakma tömörült már szindikátusba, csupán az építőiparosok képezték eddig kivételt. Most aztán megtörtént ez is. A közelmúltban megalakult a mérnökök, építésszek és építőmesterek szindikátusa, amely egyelőre harminckét tagot számlál.

A szindikátusnak Negrutiu Ioan az elnöke, al-

előke Bohatier Eugen, vezetőségi tagok pedig Moll Elemér, dr. Niman Lajos, Tordai Mihály, Reich Jenő, Demény Andor, Keppel István, Pap Sándor, Simon László, Rác Mihály, Konec Ernő, Mikes Albert, Fekete Sándor és Garstenbrein Artur.

A jogi személyiség megegyezése iránti kérést a törvényszék a közeli napokban tárgyalja le és a szindikátus nyomban ezután megkezdí működését.

A munkabérlisták nem tekinthetők nyugtáknak, tehát nem illetékkötelesek

Az illeték fizetésének ellenőrzése során több vállalatnál a pénzügyi közegek a 4 százalékos adókönyvben lerótt nyugtabélyegeken kívül, nyugtabélyeg felragasztását követelték a munkabérek kiszámítására szolgáló munkabérlistákra is. Konkrét esetben Timisoara-Temesváron több vállalatot meg is bírságoztak.

A Timisoara-Temesvári törvényszék már elsőfokor is elutasította a kincstárt és a bírság alól mentesítette az illető vállalatot. A kincstár felelőzése után a Timisoara-Temesvári tábla elé került az ügy, amely a napokban tartott tárgyalásán hely-

benhagyta a törvényszék ítéletét, a 4776—1936. számú ítéletével.

A Timisoara-Temesvári tábla jogerős ítélete szerint a nyugta lényege az, hogy az átvevő fél igazolja a kapott készpénzösszeg átvételét. A munkabérek kiszámítására szolgáló munkabérlisták nem tekinthetők nyugtáknak és így nem illetékkötelesek. Különben is a vállalatok a munkabérek után a 4 százalékos adókönyvben (registru personal) leróják a fizetések után járó nyugtabélyegilleték ellenértékét.

Jogeset a szikvizgyár kötelező olajfestési mennyiséte tárgyában.

A közegészségügyi minisztérium egyik tavalyi rendelete úgy intézkedik, hogy a szikvizgyárak az üvegeket csak külön helyiségekben tölthetik és a helyiségek mennyezetét kötelesek olajjal kifesteni. Pár nappal a rendelet megjelenése után ellenőrök jelentek meg Spitzer Sámuel Timisoara-temesvári szikvizgyárában és ötezer lejjel bírságolták meg, mert a mennyezet még nem volt kifestve. A törvény ezek, mint fellebbezési bíróság, most megegyeztetette a bírságot azzal, hogy a jegyzőkönyv szabálytalanul készült és különben is a gyár néhány nap alatt a rendelkezésnek még nem tehetett eleget.

DER BETTLER.

„Geld gebe ich aus prinzipiellen Gründen nicht, aber wenn Sie den Teppich hier ausklopfen, bekommen Sie ein Mittagessen.“

„Haben Sie nicht vielleicht einen kleineren Teppich?“

„Warum denn?“

„So grossen Hunger habe ich nämlich nicht!“

Ki kell-e tölteni három év után a konverziós váltókat?

Pénzügyminisztériumi körkötésben felmerült a kérdés, hogy az új váltótörvénynek az a rendelkezése, amely szerint a fedezeti váltókat három év lejártá után ki kell tölteni, a konverziós váltókra is vonatkozik-e? Egyes vélemények szerint ezeket a bírság konverziós váltókat is ki kell 1937. június 7-én tölteni, amelyeknek elfogadói a konverziós részleteket pontosan fizetik. E felfogás szerint ezeket a váltókat óvatolni azonban nem kell, mert rájuk vonatkozólag továbbra is érvényben marad a konverziós törvény 76. szakasza, amely szerint a váltók minden óvás nélkül és a 107. szakasz, amely viszont azt mondja, hogy amíg a konverziós törvény életben van, a váltók minden különösebb formaág nélkül perelhetők. Ezek — hangsúlyosok! — magánvélemények, amelyek a legfelsőbb igazságügyi fórumok döntő szavát várják.

EGY KIS TÉVEDES

Mint ismeretes, nemrég eltiltották Pesten a handléknak, hogy handlét kiáltanak, azt kell kiáltani, hogy ószeres.

Egyik lipótvárosi házban nemrég vidéki lányt vettek fel cselédnek, aki egy délelőtti berohant a folyosóról az asszonyához és így szólt:

— Miosoda ház ez, méltóságos asszony?

— Na, mi az Mari?

— Bejött egy ember az udvarra és elkezdte kiabálni, hogy ószeres.

Narancshéjak . . .

Markovics Rodion írja a Temesvári Hírlap-ban.

Carei-Nagykároly mellett feborult a napokban egy személyszállító tehergépkocsi. Akik megmenekültek: azok a haláluk ugynevezett torkából menekültek meg. Halálos áldozata is volt a szerencsétlenségnek, talán mindössze két utas menekült meg ép bőrrel. A baleset oka az volt, hogy a sofőr új egyenruhájában nem tudott szabadon vezetni, különösen az egyenruha gallérja szorította a nyakát szegénynek. Feszélyes az új egyenruha, befolyásolta, sőt ugylátszik gátolta szabad mozgásában, azért veszte a gépet a halál torkába.

Ez egy narancshéj kérem. Narancshéj, amelyen emberéletek csuszak a halál felé.

A másik narancshéj: az Alad-lesdi pályaudvar kijárójánál történt vonatbalesetkészség. Erről egy szem- és fültanu beszél: A forgalmi tisztet kérdésre vonták, hogy miért eresztette a vágányra a rapidot, amikor a tehervonat még nem ment át a keresztező sínekre? Azt mondta a forgalmi: „Kérem, úgy számítottam, hogy a tehervonat addig elmegy, tényleg, nem is kapta el a rapid, csak az utolsó kocsikat . . .” Igen, igen, de miért nem állította meg a rapidot amíg egészen át nem ment a tehervonaton? Erre a szegény forgalmi tiszt azt felelte: „Ha indokolatlanul megállítottam a rapidot, száz lei büntetést kell fizetnem . . .” Itt szála lei volt a narancshéj, amelynek szerencsére emberélet nem esett áldozatul, mindössze néhány millió lei kár esett.

Ilyen narancshéjak adódnak az életben. Ilyen szerencsétlen narancshéjak. Majd csak akad egyszer egy tudós, aki az emberiség történetének néhány jellemző narancshéját összeállítja. Igen tanulmányos és megdöbbentő olvasmány lesz.

Azon a címen, hogy nem szakemberek, elkobozta iparendeléjét és bezárta üzletét három szabómesternek Satumare-Szatmáron a munkakamara

Satumare-Szatmáron a munkakamara iparvizsgáztató bizottsága a hét folyamán állandóan működött a több száz szabó, borbély, varrónő, stb. kapott új mester, illetőleg új munkakönyvet. A szabókat vizsgáztató bizottság az iratok felülvizsgálásánál megállapította, hogy

három műhelytulajdonos szabálytalanul kiállított iparendelések alapján dolgozott. Saját ne-

vükre szóló iparendelések voltak ugyan, de műhelyvezetőt tartottak, mert ők nem voltak szakemberek.

A régi ipartörvény szerint bárki válthatott ipart, ezt az állapotot azonban az új törvény megszüntette. A bizottság indítványára a munkakamara elkobozta a három szabóműhely iparendelését és elrendelte a műhelyek azonnali bezárását.

Az árdragítás letörésére alakult bizottság az élelmiszereket megdrágítóilletékek ellen foglalt állást

A kereskedelmi minisztérium mellett működő, árdragítás letörésére megalakult bizottság elhatározta, hogy naponta ki kell függeszteni az elsőrendű szilveszteri cikkek árát. A fényűzési cikkeknek továbbra is a szabad verseny által kialakult árak számíthatók fel.

A bizottság foglalkozott ama illetékek kérdésével is, amelyek az egyes élelmiszerek árát növelik. A bizottság úgy határozott, hogy a kormánytól valamennyi ilyen illeték eltörlését kéri. A bizottság tagjai különben részletes jelentést készítenek és az abban foglalt utmutatásokat az ipari és kereskedelmi minisztérium minden város vezetőségének megküldi.

Példaként meg kell említenünk, hogy a külön-

böző törvények és rendeletek alapján miféle illetékek terhelik az egyik legfontosabb közszükségleti cikket, a húst:

1. forgalmi adó, 2. vágóhídi illeték, 3. egészségügyi illeték, 4. mezőgazdasági kamara illetéke, 5. „vágómarhák behozatalának” illetéke (beszámitva a vágóhídi illetéket), 6. vágatási illeték, 7. a levágott állat konze: ilási illetéke, 8. kezelési illeték, 9. elemi adó, 10. nyersbőr forgalmi adója, 11. fejlenként 10—40 leinyi illeték a vásári és piaci eladásnál, 12. tulajdonjogi bizonylat illetéke, 14. vágott hus után azedett illeték.

Mindezek az illetékek legalább 7.50 lejjel drágítják meg különként a húst

Eles harc dul a Cluj-kolozsvári csizmadia ipartársulat két pártja között

A Cluj-kolozsvári Csizmadia Ipartársulat kebelében erős harcok dülnek. Mint ismeretes, az ipartársulat jelenlegi vezetősége a tagokra nézve kedvezőtlen pénzügyi műveletet hajtott végre, mert rendkívül súlyos feltételek mellett hosszulejratu kölcsönt vett fel s ennek ellenében a társulat tulajdonát képező épületeket tíz évi időtartamra bérbe adta. Miután ez a szerződés a társulat több tagjának véleménye szerint burkolt üzorallgylet volt, az elégedetlen tagok az erre vonatkozó közgyűlési határozat megsemmisítését kérték a törvényszéktől. A vezetőség erre válaszul az ellenzéki tagokat örökre kizárta tagjai közül. A kizárásra vonatkozó határozatot az érdekeltek a törvényszékhez felebbesték meg.

Az elnökség a múlt hét szombatjára rendkívüli közgyűlést hívott össze. Mikor az ellenzéki tagok erről értesültek, felkeresték Draganu polgármestert, akinek előadták, hogy az elsőfoku iparhatóság megtiltotta a gyűlések tartását, illetőleg úgy intézkedett, hogy az iparhatóság előzetes jóváhagyása nélkül közgyűlést nem lehet egybehívni. Miután pedig az elnökség ennek a határozatnak nem tett eleget, kérték a polgármestert, hogy akadályozza meg a közgyűlés megtartását. A polgármester a felvilágosítás után kérte a rendőrséget, hogy a közgyűlés megtartását ne engedélyezze, egyben pedig a VI. hadtest parancsnokságát is felkérte, hogy a jövőben gyűlés megtartására ne adjon engedélyt.

Csak lepecsételt üvegekben árusítható ecet.

A szövetkezeti minisztérium szőlőtermelési és kertgazdasági igazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint csak olyan ecet hozható forgalomba, amely megfelel a szőlővédelmi törvény rendelkezéseinek. Csak olyan ecetet lehet forgalomba hozni, amely eredeti lepecsételt palackokban van. Az ecetet csak az erre felhatalmazott gyárak hozhatják forgalomba. Az ecet csak lepecsételt üvegekben vagy pedig nagyobb mennyiségben maximum húsz literes gyári pecséttel ellátott demizsonokban árusítható. Ecetet kémerni semmilyen formában és semmilyen mennyiségben nem szabad. Tilos a három foknál gyengébb ecet árusítása is. Mindazok a kereskedők, akik kihágást követnek el, nem tartják be a rendelkezéseket, ötvenezer lejjel terjedő pénzbüntetéssel és az ecet elkobozásával büntethetők.

KAR ERTE.

A hírhedten fővárosi gyáros egy munkán egész vagyonra rugó összeget vesztett. Mérsékeltén sajnálják. Valaki így szól:

— Kár szegényért.

— Miért? — kérdezik többen.

— Ugy epórolt szegény, hogy még a munkásai szájától is megvonta a falatot.

SPECIALIS IGENYEK.

A bájos szubrett elment autót vásárolni. A kereskedő lelkesen ajánlotta áruját:

— Ezt tessék megvenni. Nesztelenül szabad és olyan gyorsan, hogy nem is látni a kocsit, amikor repül . . .

— Mutasson valami mást, — felelte a szubrett — nekem olyan kocsi nem kell, amit nem látnak és nem hallanak . . .

Nem a munkaadó volt hibás a halálos-végű szerencsétlenségért.

Gottlieb Aron Gheorgheni-gyergyószentmiklósi fűrésztejépen történt halálos-végű munkás-szerencsétlenség ügyében hozott ítéletet a Targumures-marosvásárhelyi ítélőtábla. A szerencsétlenség áldozata Csiki István tizenöt éves munkásfiú volt, akit a lendületének mája a kútlók közé rántott és a gép úgy összezúzta a szerencsétlen fiút, hogy másnap behalt sérüléseibe. Gondatlanságból okozott emberölés címén eljárás indult Gottlieb Aron ellen, akit a Marourea-Cluj-országi törvényszék annakidején 5000 lei pénzbüntetésre ítélte. A Targumures-marosvásárhelyi ítélőtábla másodfokon felmentette Gottliebot, azonban kötelezte a perkiöltségek megfizetésére.

Kilónkénti 50 banival drágítaná meg a kenyeret a kötelező zárt csomagolás keresztülvitele

Az egészségügyi törvény, — mint ismeretes, — kötelezővé teszi, hogy a pékműhelyekben előállított kenyeret vagy átlátszó celofánpapírosba, vagy jól le ragasztott papírozaccskóba csomagolva szolgálják ki a közönségnek. A törvénykészítők ezzel minden- esetre azt akarták elérni, hogy legfontosabb élelmi- szerünk lehetőleg

tiszta kerüljön a fogyasztóhoz.

Aradon a törvénynek ezt a rendelkezését még nem hajtották végre, most azonban a városi főorvos hi- vatal, amelynek hatáskörébe tartozik a közegés- ségügy is, keresztül akarja vinni a kenyérárának pa- pírosba való csomagolását és ilyen módon való forgalomba hozatalát. A törvény végrehajtása azon- ban előreláthatólag nehézségekbe fog ütközni és

elkészülhetünk rá, hogy a kenyér megdrágul.

Ezt az aggodalmunkat ma megerősítette a süttipa- rosok szindikátusának egyik vezetőségi tagja, aki a következő felvilágosítással szolgált:

— Mi még hivatalosan nem kaptuk meg a ren- deletet, azonban hallottunk róla, hogy mire készül a városi főorvos hivatal. A régi királyságban ez már évek óta szokásban van, azonban ott csak a tíz leinél drágább luxuskenyeret csomagolják átlát- szó papírosba, nálunk azonban nem sütik az egy- kilós luxuskenyeret, az ugynevezett „franzelát.” Ha kényszerítenek bennünket, hogy a kenyeret le- bélyegzett papírozaccskóban árassuk, ez

megdrágítja ezt a fontos élelmiszert, mert a papírozaccskó árát kénytelenek leszünk áthárítani a fogyasztóra.

Gondoljuk csak el, hogy mennyi papíros kell egy 4—5 kilós kenyérre? Minimális számítás szerint a kenyér kilónkénti ötven banival való megdrágulá- sa várható és kérdés, hogy a közönség simán bele- nyugszik-e ebbe. De más akadályai is vannak még a törvény szövegerintézkedésének. Egy nagyobb- forgalmú pékműhely naponta nyolc-tíz mássa ke- nyeret süt és ennek a mennyiségnek a csomagolá- sára külön személyzetet kell tartani, amit a jelen- legi ár, helyesebben haszon mellett képtelenek va- gyunk viselni. Ez ismét csak a fogyasztókörzést terhelne. Magunk is hível vagyunk a tisztaságnak, azonban ezt más módon is el lehet érni. Elsősorban szükséges lenne, hogy

a kenyeret zárt kocsihoz szállítsák,

nehogy utközben a por belepjen. Azután kényszeríteni kellene egy a viszonteladókat, mint a süttöket, hogy tiszta polcokon tartsák a kenyeret, lehetőleg zöld túllüggőnnyel eltakarva, nehogy légy, vagy por fér- közzék hozzá. Ismétlem, a süttőszindikátus még nem kapott hivatalos értesítést, ha azonban az megérke- zik, úgy foglalkozunk majd a kérdéssel.

A vágóhídi hűtőkamrákat nem lehet Timisoara-Temesváron igénybe venni.

A Timisoara-Temesvári husiparosok között nagy az elégedetlenség, mivel a városi vágóhídon nem ve- hetik igénybe az ott berendezett hűtőkamrákat. Je- lenleg, amikor a napi meleg átlag harminc fok, igen fontos volna közegészségügyi szempontból is, hogy a husiparosok hűtőeszközeit a hűtőkamrákban rakározhassák el. Az új hűtőberendezés költséges voltára való hivatkozással 1937. április elsőjéről kezdve a vágóhídon felemelték a vágatási díjakat. Ezeket a felemelt díjakat a husiparosok most már két hónapja fizetik, azonban ennek ellenére még mindig nem használhatják a hűtőkamrákat. Heten- ként csak háromszor vághatnak és így igen kelle- metlen, hogy hűtőeszközeit nem tarthatják a vá- góhídon, hanem kénytelenek azokat műhelyükbe vinni. Helyénvaló volna, ha a városi vezetőség a vágóhídi hűtőkamrák használatát a husiparosoknak haladéktalanul megengedné.

★

ELTALALTA.

Pityu és Palkó németül tanulnak. Kérdezték egymást.

— Te Pityu, — mondja Palkó, — milyen nemű a das Hemd?

Pityu töri a fejét, végül diadalmasan mondja:

— Fehérnemű.

Alaposan kihasználja a kartell előnyeit az új bőrkartell

Mindössze három százalék hasznot juttat a nyersbőr-kereskedőknek és nem ad hitelt a bőr-kereskedőknek.

A kereskedők át fogják hárítani új terheiket a kisiparosokra

Az új bőrkartell nem hajlandó ezentúl csakis készpénz, vagy váltó ellenében bőrt eladni. Ez a ha- tározat a bőrkereskedők körében nagy visszatetszést keltett. Újabb jelentések szerint a bőrkartell intéz- kedéseit és határozatait a nyersbőrnagykereskedők is igen nehézményezik, mert a kartell tőlük a nyers- bőrt csak három százalékos haszon mellett hajlandó

átvenni, azaz csak három százalékkal drágábban ve- szí át a nyersbőrt, mint amennyit a nyersbőrkeres- kedők ezért az áruért a termelőknek fizetnek. Rá- mutatnak ezek a körök arra is, hogy a bőr ára az utolsó fél év alatt 90 százalékkal emelkedett, de bi- zonyosnak kell tartani, hogy a kartell ennek ellené- re az árakat tovább is emelni fogja.

Mit tartalmaz az új rendelet törvény az új gyárak alapításához szükséges követelmények ügyében

Nemcsak egészen új vállalatokra, hanem olyan gyárakra is vonatkozik az új rendelet törvény, amelyek nagyobbítani kívánják üzemüket.

Milyen üzemet tekint a rendelet törvény gyárvállalatnak

A kereskedelemügyi miniszter új körrendelet- tet adott ki a kartellekről szóló rendelet törvény alapján, mely meghatározza az új gyárak alapítá- sának szabályait. Az új rendelet, mely a Hivatalos Lap március 20. számában jelent meg, megismétli a rendelet törvény intézkedéseit, amely szerint új gyárak alapításához a kereskedelemügyi miniszter iparügyi osztályához kérvényt kell beadni, amelyhez két példányban a következő aktákat és kimutatáso- kat kell csatolni:

1. A tervbe vett gyár alapítási tervét és elne- vezését, kiemelve azt a helyet is, ahol a gyárat fel- állítani kívánják.

2. A gépek rajzait, fényképeit és leírását, mű- ködésük módjának megjelölésével, külön feltüntet- ve a munka-balesetek elkerülése céljából alkalmá- zott rendelkezéseket és védőeszközöket.

3. A felhasználandó nyersanyag és fűtőanyag megjelölését.

4. A gyártmányok természetét és a gyártási képességet.

5. Az alkalmazandó személyzetre vonatkozó kö- telezettségeket.

6. A kérelmező pénzügyi és technikai kapaci- tását, valamint azoknak a személyeknek pénzügyi és technikai kapacitását is, akik a gyártással kap- csolatban állanak.

A miniszter azonban még más adatokat is kér- het, amelyekre adott esetben szükség lehet.

Ugyanezeket az aktákat és kimutatásokat kell be- terjesztetni akkor is, ha valamely már létező gyár üzemét nagyobbítani, vagy berendezését áthelyezni akarja.

A beadott kérelmeket a miniszterium kebelében mű- ködő ipari bizottság vizsgálja felül.

A felülvizsgálás alkalmával a bizottság a kö- vetkező szempontokat veszi figyelembe:

1. A belföldi termelés kapacitását és helyzetét a belföldi fogyasztással és az export-lehetőségek- kel szemben.

2. A tervezett vállalat működése nemzetvédelmi vagy általános közgazdasági érdeket jelent-e.

Felfüggesztik a bérlok be nem jelentése miatt kivetett bírságok behajtását.

A pénzügyminisztérium a pénzügyigazgatósá- gokat körrendeletben arról értesítette, hogy azok- nak a háztulajdonosoknak és szállodásoknak bírsá- gait, amelyeket a bérlok be nem jelentése miatt vetettek ki, további intézkedésig ne hajtsák be. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy a jövőben elő- forduló bérlő-be nem jelentés miatt nem fognak víza- gálatot lefolytatni és bírságokat kivetni.

★
AUTOTURAN.

A fiu: Mennyi mindenem megy keresztül egy szerelmes pár, míg eljut a házasságig...

A nő: Igen. Eddig már három csirkén és négy kacsán mentünk keresztül...

KIELEGÍTŐ VALASZ.

— Melyik állat rendelkezik a legnagyobb alkalmazkodóképességgel?

— A tyúk. Pont akkora tojást tojik, ami be- állik a tojástartóba.

★

Megalakult Cluj-Kolozsváron az asztalosok szindikátusa.

A kisipari szindikátusok alakítása örvendete- sen halad Cluj-Kolozsváron előre. A kisiparosok or- szágos szövetségének helyi fiókja kebelében eddig már megalakult az építőiparosok, ácsok, festők és cipésziparosok szindikátusa. A múlt héten alakult meg az asztalosiparosok 104 tagot számláló szindi- kátusa, a közeljövőben pedig a bádigos és borbély- iparosok szindikátusa fog megalakulni.

Jogesetek a kisipar köréből

Mindenemti nyugdíjper a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik.

As űlfovi törvényszék második tagozatának 11.877/1936 szám alatt hozott elvi döntvénye, amely megállapítja, hogy ilyen perekben nem illetékes a munkabíróság.

Erdekes jogesetben hozott döntést az űlfovi törvényszék második tagozata. Egy alkalmazott munkaadóját azon a címen perelte, hogy az a neki járó nyugdíjat nem folyósította. A munkabíróság az alkalmazott keresetét elutasította. Ugyanilyen határozatot hozott felső fokon a törvényszék is. A két egybevágó ítélet körül érdekes jogi megállapítások alakultak ki.

A törvényszék a maga ítéletében megállapította, hogy a munkaügyi bíraskodásról szóló törvény rendelkezései értelmében a munkaadó és munkás között a szolgálati viszonyból felmerült vitás ügyek kerülnek a munkaügyi bíraskodás alá. A törvényszéki megállapítás szerint a nyugdíj, amelyre az alkalmazottnak törvényadta joga van, mindjárt a szolgálati viszony megszűnése, helyesebben az alkalmazott nyugalmába vonulása után folyósítandó. A nyugdíj folyósításának ugyanis éppen az a feltétele, hogy bizonyos szolgálati évet töltsön az alkalmazott a vállalatnál, amely az arra a célra szolgáló külön nyugdíjalapból az alkalmazott tényleges munkájának megszüntetése, tehát nyugdíjba vonulásának időpontjától a munkaügyi törvénynek első és 9-ik szakaszában foglalt munkaviszony megszűnésének időpontjától nyugdíjat folyósítson.

A vonatkozó törvény munkaadó és munkás között peres és vitás ügyeket a munkaügyi bíraskodás hatáskörébe utal ugyan, de amikor megszűnt jogviszony folyományaként szereplő nyugdíjszolgáltatás iránti követelésről van szó, az ilyen eset nem sorolható a munkaviszony fogalma alá. Eredete ugyan szoros összefüggésben van a munkaviszonnal, ennek ellenére sem tekinthető, azonban annak. A szolgálat megszűnése után ugyanis a nyugdíj folyósítása révén munkaadó és alkalmazott között új jogviszony keletkezett, amely következménye ugyan az előző szolgálati viszony, de önmagában véve nem szolgálati viszony. A munkabíróság tehát helyesen utasította el a törvényszéki döntés szerint a keresetet, mert az olyan követelés, amely a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

Mikor tekinthető egy munkavezető magántisztviselőnek és mikor nem.

A Timisoara-temesvári munkabíróság 232/1936. számú elvi döntvénye szerint a telefonépítésnél alkalmazott munkavezető működésének jellegéből hiányzik a szellemi munkát jellemző elem, miért is az nem tekinthető magántisztviselőnek.

A Morgan S. A. telefon-részvénytársaság egy munkavezetői minőségben szolgálatot teljesítő és állását felmondás miatt elhagyott volt alkalmazottja, pert indított a társaság ellen. A munkavezető három évet és három hónapot töltött a társaság alkalmazásában. A munkaadó vállalat a munkaügyi törvény munkásokra vonatkozó előírása szerint 14 napi felmondási idővel szüntette be szolgálati viszonyukat, mire a munkavezető három hónapos felmondási idő fizetése érdekében a munkaügyi törvény 98-ik szakasza alapján pert indított volt munkaadója ellen.

A Morgan-cég a kereset elutasítását kérte. Indoklása szerint ragaszkodott az alkalmazottal történt megállapodáshoz, amelyet a per aktái közé csatolt. Közölte, hogy a felperes alkalmazott munkája állandóan ideiglenes jellegű volt a vállalatnál. Szerződésének ideje egész szolgálatának tartama alatt egy hónap volt, amelyet időnként meghosszabbítottak. Eszerint is már csak a 14 napi felmondás jár számára. Munkaadó fenti védekezését tanuval is igazolta. Felperes munkavezető arra hivatkozott, hogy vezetői állást töltött be a vállalatnál, egy munkáscsoport vezetője volt, tehát a tisztviselőket megillető felmondási idő jár számára.

As ügyben illetékes Timisoara-temesvári mun-

Kötelesek a vállalatok befogadni a kereskedelmi végzett növendékeket gyakorlati időre

A kereskedelmi szakoktatásról szóló törvény — mint ismeretes, — előírja, hogy kereskedelmi li-céumok végzett fiu- és leány-növendékei egy évi gyakorlati időt kötelesek eltölteni valamilyen vállalatnál, aminek megtörténtét a Kamara által lát-tamozott bizonyítvánnyal kell igazolni; a vállala-tok pedig szigorú büntetés terhe mellett kötelesek ezeket a végzett növendékeket a gyakorlati idő el-töltésére alkalmazni. Aradon jelenleg 22 vég-zett fiu- és 14 leánynövendék helyezendő el a gya-korlati időre. A Kamara nem óhajtja őket hiva-

talból elhelyezni, hanem előbb meg várja, a cégek értesítését (bankokat és gyárakat is beleértve), arról, hogy hány tanuló elhelyezését vállalják ön-ként. A gyakorlati idő lehetőleg a pult mellett töl-tendő el a csak kivételes esetben irodában. Fize-tés adása nem kötelező, a végzett növendékeknek tanonciskolában nem kell járniuk. A Kamara ez-után kéri fel a kerületéhez tartozó összes vállala-tokat (üzleteket, kereskedelmi irodákat, bankokat és gyárakat), hogy folyó hó 10-ig jelentsék be a Kamaránál, hogy hány fiu- vagy leánynövendék elhelyezését vállalják.

„A behajthatatlan követelések nem irhatók le”

Mint mi is megírtuk, a Timisoara-temesvári és a Cluj-kolozsvári ítélőtá-bláknál ellentétes bírói gyakorlat keletkezett abban a tekintetben, hogy egy kereskedelmi vagy ipari cég elveszett követelése a veszteség számlán elkönnyelhető. A timisoarai-temesvári tábla az ilyen leírt követelést effektív veszte-ségnek tekintette, amely csökkentette a tiszta nyereséget, míg a cluj-kolozsvári tábla szerint e célra módjában van az adózóknak „kétes kö-vetelések tartalék”-számláját létesíteni és ezen tartalék létesítése már befolyással bír a tiszta nyereség mennyiségére, ugyanazon címen két izben nem juthat az adózó előnyhöz. Az ilyen tartalék képzését az adótörvény 32 szakaszának a) és b) pontja lehetővé teszi, de arra nincsen jogszabály, hogy a behajthatatlan követelés esetenként leírható volna. Az ellentétes bírói gyakorlat folytán az ügy a Semmitőszék egye-sített tanácsa elé került, amely a cluj-kolozs-vári tábla döntését fogadta el, vagyis a behajt-hatatlan követelések nem irhatók le.

Most a pénzügyminisztérium körrendelet-ben közölte döntését valamennyi pénzügyigaz-gatósággal és így a jövőben ott is a semmitő-széki határozat szerint fognak eljárni, ahol a brutto nyereségből eddig leírták az elvesztett követelést.

Miniszeri engedély nélkül nem szabad árut szállítani teherautóbuszon.

Azokat az autókat, amelyeken aradi utazók a megrendelőkhöz árut vittek, legutóbb az ország-utakon és a községeken csendőrzőjárárok feltartó-ztatták és a közlekedésügyi minisztérium engedé-lyét kérték annak igazolására, hogy jogukban áll-e árut szállítani. A csendőrszárnyparancsnokságon azt a felvilágosítást adták, hogy a kihágási jegy-zőkönyvek felvétele az országutak forgalmáról szó-ló és két esztendővel ezelőtt megjelent törvény alapján történik. Ennek a törvénynek értelmében az áruszállítást tudvalevőleg csak a CFR, vagy en-nek autóbusszai végezhetik, abban az esetben pedig, ha kereskedők megrendelőikhez a maguk autóján akarják eljuttatni az árut, ahhoz a közlekedésügyi minisztérium külön engedélyét kell kérni. A fenti rendelkezést az elmúlt két esztendő tartama alatt eddig azért nem hajtották végre, mert nem állott megfelelő ellenőrző személyzet rendelkezésére. A közelmúltban azonban befejeződött az országuti csendőrség megszervezése és néhány napja a or-szágutakon csendőrzőjárárok cirkálnak, akiknek ki-zárólag a fenti rendelkezés betartásának ellenőrzé-se a feladatuk.

kabiróság jogi alapon oldotta meg a vitás kérdést és a keresetet a következő indokok alapján utasi-totta el:

A munkaügyi törvény szerint a csoportvezető munkások, bár több munkás ellenőrzése tartozik ha-táskörükbe, elsősorban munkásoknak tekintendők mégis. Felperes azt a körülményt, hogy a vállalat-nál olyan értelemben végzett művezetői tevékeny-séget, mint azt a munkaügyi törvény 7-ik szakasza előírja, tehát, hogy szakmunkási képzítése ellenére elsősorban és kifejezetten szellemi munkát végzett

Beszűntetik Bucureştiben az élelmiszereket terhelő illetékeket

Ismeretes, hogy a bucureştii drágaság le-törésére többirányú akciót kezdett az ottani Ke-reskedelmi és Iparkamara. A fontosabb élelmic-kek árát naponta meghatározzák. Az olcsóbbítási akció csak az árut terhelő rezsik leépítésével válik lehetségessé és ezért abba bevonták a CFR vezér-igazgatóságát, amely ma rendeletileg leszállította a Bucureşti felé irányított egyes élelmickek fuvar-diját. Így a hus, élőhalat, hal szárnyas, tojás, gyül-mölcs, zöldség, turó, hűvelyes fél fuvardijjal, sőt bizonyos esetben negyedrésznyi fuvardijjal szállít-ható a fővárosba. A kormány gazdasági bizottsá-ga egyes cikkek kivételének beszüntetését is fogja javasolni. A főváros tanácsa egy havi próbaidőre felfüggesztette az ad valorem illeték szedését, de ugyanakkor az államtól is kérte az illetékek leszá-lítását, szóval a fogyasztási adók racionalizálását és e célból a minisztériumnak részletesen kidolgo-zott új tarifát küldött.

A német ipar legújabb büszkesége a mesterséges gyapot.

A „Je Sais Tout” ismerteti a német ipar leg-újabb büszkeségét: a mesterséges gyapotot, a „Zellwolle”-t. A mesterséges gyapot fonálait ötle-tesen keverik selyem-, műselyem- vagy cérnafona-lakkal és igen tesztos ruhaanyagot készítenek be-lőle. Oly tartós ez a szövet, hogy a német vasút a vonatokon az I. és II. osztály üléseit ilyen anyag-ból készített szövettel fogja bevonni. A németek azt hiszik, hogy férfiruhákra alkalmas szöveteket is fognak tudni gyártani. A francia lap szerint azonban a pótlanyag igazán csak „pótlanyag” és Né-metország nem lesz képes textilszükségletét a jövő-ben sem behozatal nélkül ellátni. 1936-ban Német-ország bevitele textil-, gyapot- és gyapjúárukha 784 millió volt, a kivitele 487 millió.

DER GRUND.

„Warum haben Sie Ihren letzten Posten ver-lassen müssen?”

„Die Gnädige war zu nervös.”

„Worin hat sich das geäußert?”

„Sie hat den Lärm von zerbrechendem Geschirr nicht vertragen können.”

— Üzemátruházásnál nem vész el az ipar-pártolási kedvezmény? Az új gyárak létesítésé-nél felmerült az a kérdés, hogy ezek az új ipar-vállalatok megtartják-e az iparpártolási ked-vezményt, ha tisztán csak a tulajdonos szemé-lyében áll be változás? Az ipari bizottság tag-jai különböző véleményen voltak és egyelőre nem döntöttek a nehéznek látszó kérdésben.

Közl: KELE SANDOR.

Visszaperelte egy bankfiók a betegségyőző által szedett inasotthoni járulékokat, mert ezt az illetéket kereskedelmi vállalatok nem kötelesek fizetni.

As 1927. évi törvény a munkaadókat arra kötelezte, hogy minden egyes alkalmazott után heti két lelt fizessenek a betegségyőzőhöz tanoncotthon alapra. Egy Cluj-kolozsvári bank Timisoara-temesvári fiókja peres uton megtámadta a betegségyőző követelését és a semmitőszék kimondotta, hogy

a törvényben említett munkaadók alatt csak ipari vállalatok és iparosok értendők és a két lei járulékat nem vonatkozik kereskedelmi vállalatokra is.

Az ítéletet a semmitőszék múlt év júniusában hozta.

Az elvi jelentőségű döntést most érdekesen használta fel ugyanannak a Cluj-kolozsvári banknak Targumures-marosvásárhelyi fiókja, mely a semmitőszék döntés alapján keresetet indított a társadalombiztosító helyi fiókja ellen és tartozatlan finanszírozás címén visszakövetelte az 1933. óta befizetett kötelesek illetéket. A magyarázóügyi ügyrel most foglalkozott a Targumures-marosvásárhelyi törvényesítők, mely teljes egészében helyet adott a keresetnek és a társadalombiztosítót arra kötelezte, hogy a befizetett járulékokat a banknak fizesse vissza.

BARATI VIGASZ.

Pemete panaszkodik Remeténék:

— Képszed csak, kicsoda kellemetlenség történt tegnap velem! Elmentem a gőzfürdőbe és amikor fürdés után felöltöztem, sehol se találok az aranyórámat. Keresem itt, keresem ott — nincs sehol. Hívom a kabinost, ő is keresi, de hiába. Erre rettenetes lármát csaptam, hogy ellopták az aranyórámat. Olyan botrány volt, hogy az egész gőzfürdő összezaladt. Az igazgató térdre esve könyörgött, hogy ne tegyem tönkre, inkább megfizeti a kármér. Na és erre képszed, mi történt? Hazamegyek és az éjjeliszekrényemen van az óra. Otthon felejtettem. Borsaszkóban restellem a dolgot, legjobban szeretném a föld alá vésztetni szégyenemben.

— Ugyan, kérés — világosítja Remete — nem olyan veszélyes a dolog. Amíg te újra elmész a gőzfürdőbe, addig ott már elfelejtették az egészet.

Igazolnók kell magukat a pénzügyi ellenőröknek.

A Timisoara-temesvári pénzügyi vezérfelügyelőség arra kéri az összes cégeket és egyéb adózókat, hogy a náluk ellenőrzés céljából jelentkező adóellenőröktől követeljék igazolványuk bemutatását. Az utóbbi időben ugyanis adóellenőrök graszálának a városban, akiknek tevékenysége súlyos károkat okoz egy-egy cégnek, mint magának a kincstárnak is. Minden ellenőrnek fényképes igazolvánnyal és verifikáló paranccsal kell ellátva lennie. Amennyiben kérték mertülének fel az ellenőr személye tekintetében, azonnal felhívandó a pénzügyi vezérfelügyelőség, mert csak ilyen módon lehetséges az esetleges visszaélések felfedezése és megtorlása.

SZÓRAKOZOTTSÁG.

— Uram, én a kalapomon ül.
— Mi az, már menni akar?

Hány éves a fürdőszoba?

Tévedés azt hinni, hogy a fürdőszoba használata csak az újabb kor kényelmi berendezését szolgálja. Az egyiptomiak már négyezer esztendővel ezelőtt használták a mostanához hasonló fürdőszobákat és később tőlük vették át a görögök és rómaiak is. A fürdés szokása tehát keleti eredetű, holott eddig az a hit volt elterjedve, hogy a keleti népek nem sok gondot fordítottak a testkultuszra. Ma már tudjuk, hogy a keleti népeknél a fürdés bizonyos alkalmakhoz volt kötve — így például: ünnep előtt, esküvő vagy temetésen való részvétel előtt, kötelező volt a fürdés.

A fürdés tulajdonképpen célját a rómaiak ismerték fel először, akik a testkultuszból egyenesen divatot teremtettek. Ez az oka, hogy amerre csak megfordultak, mindenütt fürdőket építettek és náluk a legszegényebb háztán sem hiányzott a fürdőszoba. Európa többi népeinél a fürdőszoba használata csak a tizenkettedik század vége felé kezdett térni háttérbe.

Pop Valer rendelettörvénye mellett foglalt állást Targumures-Marosvásárhelyen a román iparos egylet

A Targumures-marosvásárhelyi román iparos-egylet az állami tanoncotthon helyiségében gyűlést tartott a román munka elsőbbsége érdekében. A gyűlést Vlasa Gheorghe elnök vezette le és az első felszólaló, Boros Petru a román iparosok álláspontját fejtette ki. A gyűlésen Dandea Emil dr., a városi időközi bizottság elnöke is megjelent és felszólalása során annak a nézetének adott kifejezést, hogy „tarthatatlan az állapot, hogy az ipar és kereskedelem az idegenek kezében legyen”. Ilyensze-

rű kijelentéseket hangoztattak a többi felszólalók is, mint Netea Vasile az ifjúsági egyesületek, Rusu Victor a revizióellenes liga, Baciu dr. az orvosok és dr. Bozdog az „Astra” nevűben. A gyűlés egységesen foglalt állást a Pop Valer által beterjesztett nemzeti munkavédelmi törvénytervezet mellett. A gyűlés ezután üdvözlő táviratot küldött az uralkodónak, a miniszterelnöknek és Pop Valer kereskedelemügyi miniszternek a törvénytervezet megalkotása miatt.

Több szakmára bontja az asztalosszakmát Timisoara-Temesváron a munkakamara és mindenik után külön képesítést követel

Rosszul értelmezik a törvényt, amely a szerzett jogokat nem sérti.

A napokban a Timisoara-temesvári asztalosmesterek egész sorát beidézték az iparigazolványok kicserélését ellenőrző bizottsághoz, ahol néhányukkal közölték, hogy nem kaphatnak mestertörvényt az összes asztalosmunkák elvégzésére. Az ipari előkészítésről szóló törvény értelmében az asztalosmesterség több ágra oszlik és minden egyes ágért külön-külön kell ötven lei illetéket fizetni. Egyes asztalosmestereknek nem ismerték el a képesítést az ipar bizonyos ágainak gyakorlására, másoktól vizsgák letételét követelik. Különösen ne-

hez helyzetben vannak azok az asztalosmesterek, akik iparigazolványukat 1938 óta kapták, mert állítólag ezektől is új vizsgát követelnek.

A munkakamara vezetősége az ipari előkészítésről szóló törvény bonyolult rendelkezéseit bizonyára olyképpen fogja értelmezni, hogy lehetőleg kevés, iparát rendesen végző és adóját fizető iparos legyen kénytelen újabb vizsga letételére. Mert a törvény alapelve az, hogy a szerzett jogokat nem érinti.

„A kereskedő köteles jóhiszeműen eljárni...”

A Cluj-kolozsvári tőzsdebíróóság érdekes elvi döntvénye.

A Cluj-kolozsvári tőzsdebíróóság érdekes ügyet tárgyalt. Egy Bucuresti-i terménykereskedő üzletet kötött egy Oradea-nagyvárad terménykereskedővel a Cluj-kolozsvári tőzsde egyik alkusza közvetítésével. A kötelező szerint a vevő köteles volt az eladó számára Cluj-Kolozsváron meghitelezést nyitni. A vevő az ügylet létrejötté után rögtön intézkedett egy Cluj-kolozsvári pénzintézetnél a meghitelezés végett, azonban ünnep esett közbe és így a bank nem értesítette rögtön az eladót, hogy a meghitelezés rendelkezésére áll. Az Oradea-nagyvárad cég emiatt öt nap múlva az ügylet létrejötté után el-

állott az ügylettől. A vevő az árdifferencia végett pert indított a Cluj-kolozsvári tőzsdebíróóságnál arra hivatkozva, hogy ő kötelezettségének mindenben eleget tett és az eladónak kellett volna jóhiszeműen érdeklőnie annnyival is inkább, mert a tőzsdealkusz, kinek útján az ügylet létrejött, a meghitelezés megérkezésétől értesítette az eladót. Az eladó szerint az ilyen magánértesítésnek jogi hatálya nincs és ezért nem vette azt tudomásul. A tőzsdebíróóság a vevő érvelését fogadta el és kimondotta, hogy a kereskedő köteles jóhiszeműleg eljárni és ezért az árdifferenciában elmarasztalta.

Bármilyen-rangu pénzügyi tisztviselő képviselheti az államot az adófelelősséző bizottságban.

A Hivatalos Lap május hó 19-iki száma pénzügyminiszteri rendeletet közölt, amely módosította az egyenes adótörvény végrehajtási utasításának egy szakaszát. A törvény szerint a kincstár az adófelelősséző bizottságban egy delegátus által képviselteti magát. Minthogy ez a kifejezés azt jelenti, hogy a pénzügyminiszter bárkit delegátusként jellőhet be, tekintettel továbbá arra, hogy a végrehajtási utasítás 255-ik szakaszának b) pontja ezt a rendelkezést olyan értelemben szorította meg, hogy a felelősséző bizottság delegátusa csak adó-kivető pénzügyigazgató, kerületi inspektor, vagy ellenőr-főnök lehet, miután azonban ez ellentétben áll a törvénnyel és azonkívül az elintézetlen perek száma éppen a delegátusok hiánya miatt, rohamosan megnövekedett, — ezért is a pénzügyminiszter, a végrehajtási utasítás 255-ik szakaszának b) pontját oly értelemben módosítja, hogy a kincstár képviselője az ellenőr-főnökön, a pénzügyigazgatóon és a kerületi inspektoron kívül, a pénzügyminiszter központi vagy külszolgálati szervei közül bármilyen tisztviselő lehet, akit a miniszter e célra kijelöl.

KÉNYELMETLEN ALLAPOT.

— Látjátok ezt az embert?
Ezt csecsemő korában hat hétig bánánnal táplálták...
— Miért?
— Mert nem tudták megállapítani, hogy ma-

Védi a kormány

a régi élesztőgyárakat.

A pénzügyminisztérium rendeletet készített, amely a sör-élesztő gyárak működését szabályozza. Új élesztő gyárakat csupán a kereskedelmi minisztérium engedélyével lehet üzembe hozni.

— Négy és félmilliárd váltópénz van forgalomban. Az új nikkel számszemes váltópénzek forgalombahozatalával a pénzügyminisztérium a stabilizációs törvényben megengedett 4 milliárd 800 millió leies váltópénzmennyiséget teljes összegében forgalomba hozta. A tervezett 50 leies váltópénzek kibocsátásával egyidejűleg ugyanilyen mennyiségű ezüst számszemes vannak ki a forgalomból, vagyis a fenti mennyiség változatlan maradt. A Jegybank legutóbbi kimutatása szerint a Banca Nationala pénztárában 264½ millió lei összegű, a tényleges forgalomba pedig 4 milliárd 535½ millió lei összegű váltópénz van.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjétek mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

A Satumare-szalmári betegsegelyző elbocsátotta legjobb tudóspecialistáját és még három orvost

Nemcsak a városban, hanem az egész megyében nagy elkeseredést keltett a betegpénztári tagok között a központi igazgatóság intézkedése, amellyel dr. Szenes Imrét, a betegpénztár tudóspecialistáját június 1-től elbocsátotta állásából. A megyében nagyon sok a tüdőbeteg munkás, akik dr. Szenes Imrétől várták, hogy őket meggyógyítsa és dr. Szenes nemcsak nagy tudásával, tapasztalataival, hanem a legmesszebbmenő odaadással dolgozott betegeiért, akik most hirtelen elvesztették. Növeli az elkeseredést, hogy dr. Szenes Imre helyére egy olyan fiatal orvost neveztek ki, aki alig hat hónapja gyakorolja magát a tüdőgyógyításban. Az elbocsátottak között van még dr. Horváth Sándor Băitaról, dr. Steiner György Halmeuból és dr. Fischer Miklós Satumare-Szatmárról.

Amerikai történet.

Egy ember megy az uccán járni léptekkel és megtörten. Hónapokkal ezelőtt még egy nagy biztosító intézet tisztviselője volt, fizetéssel, provízióval és jó, kényelmes élettel. Nem tehet róla, hogy most állás nélkül van. Nem mer hazamenni. Felesége, kisfia van, holnap nem lesz mit enniök.

Sétál az uccán reménytelenül, nézi az elegáns autókát, kíváncsi nőket, házfákat, hirdetőket.

Megáll. Egy falragasz előtt hirtelen kiegyenesedik, zsebéből előkotorja felmondólevelét és a boríték hátán számoszlopokat jegyez fel rutinos gyorsasággal.

Félóra múlva egy nagyvállalat elnöki szobájában van. Friesen borotválkozik, gomblyukában virág, tartása hanyag, biztos a dolgában. Nyugodt a hangja:

— Arról van szó, hajlandó-e nekem 10 százalékot adni annak az összegnek, amit az én cége 10 év alatt megtakaríthatna, mint fölösleges kiadást?
— Ha valóban fölösleges kiadásról van szó, ha én ezt bizonyítani is tudja — szívesen.
— Ez esetben kifizeti-e most készpénzben?
— Természetesen.

Hát akkor tessék figyelni: az én cége által forgalmazott „Sredded Wheat” — biscuit néven van biztosítva; holott tulajdonképpen nem biscuit, csak hasonlóságot hozza. Mármost: a biztosító társaságok a biscuit-szállítás tarifáját lényegesen magasabbra szabták, mint a hasonló ételműveket. Ha én a „Sredded Wheat” mellől törli a biscuit-szót, évi 50.000, tíz év alatt pedig 500 ezer dollárt takaríthat meg, — mint fölösleges kiadást. Ezt mint volt biztosítási tisztviselő biztosan tudom. Tessék meggyőződni róla!

Telefonálások, tárgyalások, egy óra múlva pedig egy férfi 50 ezer dollárról szóló csekket vett be a Midland Banktól. Másnap a lapok megírják a dolgot, harmadnap állást kap, van étel, ruha, cipő az asszonyának, meg a kisfiának.

Rettentő édes és gyönyörű. Csak az életnek szabad ilyen giccsot írnia.

Százezer leit követel volt munkaadójától elmaradt szabadság, túlóradíj és kártérítés címén egy munkásnő.

Ványa Mária Oradea-nagyvárad munkásno, a helybeli járásbíró előtt keresetet indított volt munkaadója, egy szücsiparos ellen. Amint Ványa Mária panaszából kiderül, a cég, amely 1911-ben mint munkásnőt szerződtette a felperest, 26 évi szolgálat után, 1937-ben, felmondás nélkül, máról holnapra elbocsátotta alkalmazásából.

Ez alatt a hosszú szolgálat alatt, a kereset szerint Ványa Mária egyetlen ízben sem kapott szabadságot, túlórázásait nem fizették meg, szakmájában nem szabadították fel. — Mindezekért 100 ezer leit kártérítést követel Ványa Mária. A járásbíró azonban nem tárgyalta az ügyet, tekintettel arra a körülményre, hogy a Hivatalos Lap legújabb számában közzétett királyi rendelet értelmében, a jövőben az összes munka-kereseteket a megalakítandó munkabíróság fogja letárgyalni.

DER STROHWITWER.

— Was soll der Papagei über deinen Bett?
— Den brauch' ich zur Selbstkontrolle. Ich will wissen, was ich im Schlafe sage.

Nincs joga a munkakamarának külön 50 leieket követelni ugyanattól az iparostól az egyes rokonszalmák iparigazolványai után

Cluj-Kolozsváron interveniáltak a sérelmes eljárás megszüntetése érdekében.

A Cluj-kolozsvári munkakamaránál a munkakönyvek és iparendelvények becserélése megkezdődött. De nem a munkatörvény irányelvének megfelelően, mert a gyűjtőszalmák képviselőitől minden rokonszalmára vonatkozó iparendelvény becserélése után külön-külön ötven lei illetéket követelnek, így például a szerelőiparban külön ötven leit, a vízvezetékcsatlakozás után külön ötven leit, a villany után szintén és külön ötven leit a gázcsatlakozás után. Hasonlóképpen a borbélyiparban is, ahol külön ötven leit követelnek a férfi és ötven leit a női fodrászat után. Minthogy azok az iparosok, akik több rokonszalmában szerezték képesítést és szerzett jogokkal

rendelkeznek, annakidején egy iparendelvény alapján szerezték meg képesítéseiket, jogtalan és méltánytalan a munkakamara követelése és ezért a Cluj-kolozsvári iparosok emlékiratban kérték a munkakamara elnökségét, hogy ezt a rendszert szüntesse meg és ne követeljen más díjat, mint azt, amelyet a törvény előír.

KEGYES ENGEDELEM.

— Ugye, ha elveszel feleségül, továbbra is járhatok irodába?

— Hogyne, szívem. Ha nem járnál, mond, mi-ből élénk meg?

Törvénytelen intézkedéssel el akarják tiltani Aradon a temetői munkától a kertészeket.

Az aradi városi tanács megtiltotta a kertészeknek, hogy a temetőkben lévő sírokat gondozzák. Kimondotta, hogy ezt a munkát kizárólag a városi kertészet végezheti el. A kertészek ez ellen a rendelkezés ellen a Timisoara-temesvári közigazgatási bírósághoz fordultak, amely a város határozatát megsemmisítette. Most a város szabályrendelettel akarja a kertészeket a temetői munkától eltávolítani. A szabályrendeletet már a belügyminiszternek kell jóváhagynia. Hír szerint a kertészek most már ennél a fórumnál fogják az újabb tiltó rendelkezést megfellebbezni.

FORMAI OKOK

Ketten találkoznak az uccán. Az egyik megkérdi:

— Rég nem láttalak, mi van veled?
— Sajnos, — feleli a másik — két évig börtönben ültem.
— Miért?
— Formai okok miatt.
— ???
— Olomból százejesséket formáztam.

KÜLÖNBESÉG.

Döcög és Pöcög hosszabb idő után találkoznak az uccán és beszélgetnek.

— Na, Pöcög, — kérdi Döcög — hogy tetszik a házasság?

— Egész jó lenne, — mondja Pöcög, — ha a feleségem nem beszélne folyton az első uráról.

— Hadd el, — sóhajtott Döcög — az én esetem még rosszabb, az én feleségem folyton a jövőbeli uráról beszél.

UJ KELET

Románia egyetlen
zsido napilapja

Kérjen mutatószámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Még ebben az évben kifizeti a munkakamara Cluj-Kolozsváron az ipartestület adósságait

A Cluj-kolozsvári munkakamara és annak iparos szekciója között létrejött a megállapodás a volt ipartestület vagyonának és az ezt terhelő tartozásoknak rendezésére nézve. A megállapodás értelmében a munkakamara tíz évre átveszi az ipartestület Carolina téri székházát és ebbe költözteti át a Saguna uccából hivatalos helyiségeit és egyben ide költözik át a munkabíróság is. Ezzel egyidejűleg a munkakamara kötelezettséget vállalt arra, hogy az ipartestületi székházat terhelő mintegy másfél-

millió lei tartozást átveszi és kiegyenlíti. A munkakamara tulajdonába jutott kisebb ingatlanok és a malom eladásából mintegy egymillió lei bevételre számítanak, melyet arra fognak fordítani, hogy az ipartestületi székházra még az idei év folyamán emeletráuhuzást eszközöljenek. Az építkezéshez szükséges hiányzó összeget a Casa Constructiilor adja kölcsön és ezt a kölcsönt a székházban levő üzlethelyiségek évi 120.000 lejes béréből fogják fedezni.

RÉMES JEDELEM.

A strandon a napokban két urikölgy diskurál.

— Te, — mondja az egyik — az éjjel rémesen megijedtem.
— Mi történt?
— Még félálomban voltam, amikor egyszerre csak azt éreztem, hogy valaki a takaróm alá bujlik.
— Biztos a férjed volt.
— Nem tudom. Nem gyújtottam villanyt.

Nagy frikciós présünkön
és lemezhangereinkön lemez-
hengereket és préseléseket
vállalunk

Dokász Testvérek

Arad, Strada Goindu 3.

A külvárosi korcsmák engedély-díja.

A szeszgyedárusítás vezérigazgatósága még 1932-ben úgy döntött, hogy a külvárosokban működő italmérési engedélyesek az engedély utáni illetéket a helyiség bérértékéhez viszonyított összegben fizetik. Most a szeszmonopól igazgatósága azt követeli, hogy a jövőben a külvárosi korcsmárosok is monopólbért fizessenek és azt 12—25 ezer leiben kívánja megállapítani. A rendeletet a külvárosi korcsmárosok igazságtalannak tartják és minden lépést megtesznek, hogy azt a monopól vezérigazgatósága hatálytalanítsa.

DIAGNÓZIS.

— Az öcsém egész nap látja a fejét, kedvetlen, nem eszik és nagyon rosszul néz ki.

— Bizonyosan vérnyomást kapott ebbe a nagy melegbe.

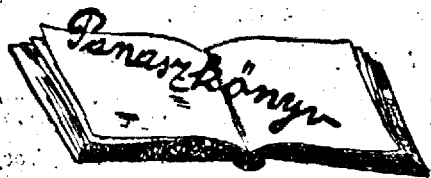
— Nem.

— Talán maláriás?

— Az sem.

— Hát akkor mi baja van?

— Hülye.

Miért nem utalják ki Nagy Gyula Oradea-nagyvárad cipésmesternek az őt megillető táppénzt?

Az elmúlt héten az Oradea-nagyvárad piaci cipésziparosok egyik iparostársukon esett betegségyelői sérelme miatt együttes tiltakozó kérelemmel fordultak a helyi betegségyelő pénztárhoz és egyben példás tanujelét adták annak, hogy erőteljes együttes akciójukkal hajba esett társuk segítségére sietnek.

A tiltakozó kérelmükben felpanaszolták, hogy Nagy Gyula cipéztársuk munka közben egyik újját súlyosan megsebesítette, amiért betegségyelői orvosi segítséget vett igénybe és munkaképtelensége idejére a törvényes táppénzt igényelte. Habár a sérülés második hetén, a főorvos megállapítása szerint is még nyílt volt a seb és habár a főorvos Nagy Gyulát másodnapra kötözésre utasította, a táppénz további folyósítását megtagadta. A cipésziparosok egyöntetűen megállapították, hogy Nagy Gyula még a második hét végén is bekötözött kezével semmilyen munkát végezni nem tud. A cipésszakma gyakorlatára mindkét kezét teljes egészében igénybe veszi. Aki szabadon nem használhatja mindkét kezének valamennyi ujját, az cipésmunkát végezni nem tud. De azonfelül Nagy Gyulának a sérült ujjával szomszédos ujjja is csonka, ami munkaképtelenségét még inkább fokozza. A piaci cipésziparosok joggal panaszkodtak, hogy ők, akik hetenkint több ezer lejjel járulnak a betegségyelő fentartásához, joggal elvárhatják, hogy a betegségyelő, ha évenként egyszer-kétszer a szolgálataira szorulnak, az ellenszolgáltatást számukra minden feltétel nélkül megadja. Vállalják a törvény által előírt kötelezettségük pontos teljesítését, de a törvény ugyanilyen pontos betartását igénylik a betegségyelő részéről is.

DIE KREUZUNG.

— Sie versuchen schon seit Jahren, eine Kreuzung zwischen Brieftaube und Papagei zu züchten?
— Ja, der Vogel kann dann den Weg erfahren, wenn er sich verirrt.

„A román nép nem kíván diktatúrát s így a kartellek diktatúráját sem!” ...

Az Adeverul munkatársa beszélgetést folytatott Mihai Popoviciu volt miniszterrel, a nemzeti parasztpárt Ardeal-erdélyi tagozatának elnökével. A beszélgetés során a nacionalista mozgalom is szóba került. Popoviciu szerint a nacionalizmust nem lehet a demokráciával szembeállítani. A román nép nem kíván diktatúrát s a trösztök által gyakorolt gazdasági diktatúrát is meg akarja szüntetni. Popoviciu végül kijelentette, hogy a nemzeti-parasztpárt tagjainak felfogása teljesen azonos, a tetteiket is egység jellemzi.

PRAKTIKUS BEOSZTAS.

— Mit szólsz hozzá? Miami-ban bemutatott új stranddivatot. A nőitrikók falevelekből fognak készülni.
— Akkor én szeptemberben kezdem meg a fűdöszeszt.
— Miért?
— Akkor kezd hullni a falevél.

Visszakapják a két és fél százalékos városi pótdadó címén belkasszált összeget a Timisoara-temesvári háztulajdonosok.

Timisoara-Temesvár város vezetősége — mint ismeretes — a házakra két és fél százalékos pótdadót vetett ki. A háztulajdonosok egyesülete ez ellen a semmitűszéknél keresett orvoslást, és pedig eredménnyel. A háztulajdonosok egyesülete a legközelebbi napokban rendkívüli közgyűlést tart, amelyen felvilágosítják a háztulajdonosokat, hogy a már esetleg befizetett két és fél százalékos pótdadót milyen úton kaphatják vissza, illetve az miképpen iratható a rendes városi adó javára. A semmitűszék döntése alapján a háztulajdonosok egyesülete most a helybeli közigazgatási felülvizsgálati bírósághoz fordul és kéri a városi pótdadóra vonatkozó szabályrendelet megsemmisítését.

Hogyan élt és hogyan szűnik meg az aradi közműhely

A „Stirea” című Aradon megjelenő román nyelvű napilap most vasárnap megjelent számában közgazdasági gyászjelentést jelentetett meg. Ioviția Andrei, az aradi villamosági részvénytársaság főtitkviselője, mint a Societatea Anonima Gospoderia Electrica Arad, — így hívják a gyászjelentésben szereplő és megszűnés előtt álló részvénytársaságot, — felszámolója, a vállalat múlt hó 24-én megtartott közgyűlése értelmében azzal bizatott meg, hogy a törvény által előírt határidőn belül, amely hat hónapot tesz ki, a céget likvidálja.

A fent említett részvénytársaság alaptőkéje 100.000 lei. Az új adótörvény, amely a kis részvénytársaságokkal szemben igen rigorózan járt el, 65—75.000 leiben rendeli el a fenti kis részvénytársaság évi adójának megállapítását. Ezzel természetesen lehetetlenné válik, hogy a cég továbbra is fennmaradjon és így az évtizedek óta fennálló intézmény megszűnik.

Erdemes, sőt mivel az iparosság állami támogatásának problémája jelenleg ismét napirenden van, aktuális is, hogy visszapillantást vessünk a megszűnés előtt álló vállalat múltjára. 1900-ban történt, hogy az aradi ipartestület faipari szakcsoportja, amelyben főképpen a város asztalosmestereivel csoportosultak, mozgalmat indított, hogy a faanyagok gépekkel való megmunkálására közös gépműhelyt állítson fel. Ebből a célból akkoriban az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének keretében külön csoport alakult. A csoport 172 darab üzletrészt jegyzett 50 koronás névérték mellett. Varga József akkori tekintélyes asztalosmesterrel, akinek már akkoriban voltak famegmunkáló gépei, amelyeket egy gázmotor hajtott, az üzem megvétele ügyében a csoport tárgyalásokat is folytatott. A már akkor működő, de évtizedekkel később megszünt Vasipari r. t.-nek is voltak Aradon famegmunkáló gépei gőzerőre berendezve. Ez a vállalat szintén tett ajánlatot az asztalosok szakcsoportjának, hogy úgy a gépeket, mint a helyiségeket bérbe adja nekik, sőt a mozgalomba bekapcsolódó aradi kisiparosok részére olcsó műhelyeket is rendelkezésre bocsát.

Az akkori ipartügyi miniszter Hegedűs Sándor volt. Az aradi asztalosok felkeresték mozgalmuk ügyében őt is. Nagyobb küldöttséggel jelentkeztek nála. A miniszter kiliátásba helyezte megfelelő állami támogatás nyújtását, sőt helyszíni vizsgálat megejtése céljából Aradra küldte Pauck Károly ipariskolai igazgatót. A szakértő kedvező véleményt adott, amelynek alapján számíthattak egy tizezer koronás állami segély nyújtására. Beütött azonban ekkor a bomba. Szterényi József, a mindenható miniszteri tanácsos kimondta a nagy szót:

az asztalosoknak nem adok semmit, csak az őssziparosságnak.

A terve az volt, hogy az aradi villamosági társaság útján az őssziparosságnak fogja a támogatást megadni, hogy a gépsegély használata egyben állandó jellegű is legyen. Így született meg a most megszűnő cég külön részvénytársaság formájában.

Az aradi villamosági társaság Közűhelytelep R. T. címen alapította meg a céget 200.000 korona alaptőkével 1907-ben.

Kötelezte magát emeletes közűhely felépítésére és arra, hogy annak egyes helyiségeit iparosoknak adja bérbe, ellátva őket olcsó villamos hajtóerővel. Ezzel szemben a villamosági társaság 10 éven át állami segílyt kap. A közűhelytelep emeletes épülete rövidesen fel is épült a villamos művek Calea Radnei uti hatalmas telkén. Büszke nevét nagy fekete betűkkel kiírták az épület homlokzatára. De

az asztalosok, akiknek nagy része a Rácof-tályban lakott, nem vették igénybe a közűhelyt.

Nem fizetődött ki, hogy ilyen nagy távolságra szállítsák megmunkálás végett a faanyagot, hanem továbbra is a közelben lakó és gépekkel rendelkező iparosoknál dolgoztattak. A nagy Szterényi által életre hívott közűhely üresen állott, udvarát benőtte a fű.

Később Sebesi Ferenc asztalosmester bérelte a telepet, majd az Olariu Iustin elnöklöte alatt működő Cipészek Termelő Szövetkezte költözött az emeletes közűhely épületébe és ott is működött mindaddig, míg el nem távozott belőle a központi helyen levő Ioan Calvin uccai saját gyárába. Ez a háború alatt történt. Azóta üresen áll az emeletes közűhely. A villamos társaság lakásokká alakította át és alkalmazottait költöztette bele. És most Ioviția Andrei villanygyári főtitkviselő megfordítja a címet a nagymultu és kis eredményeket elért közűhely épülete fölött. Felszámolja az elsorvadt részvénytársaságot.

Faszárító berendezéshez

használt levegő-melegítő készüléket keresek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosüzem” jellegre az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Bra-tianu 18.

VASUTI VENDEGLÖBEN

— Miért engedte vonatra ülni azt a vendéget, hiszen nem fizette ki a számláját!
— Visszafőn az, kérem, tessék nyugodt lenni. Láttam a tárcájában, hogy retur-jegye van ...

Kilakoltatható a bérlő, ha a házigazda adójában lefoglalt bért nem fizeti pontosan.

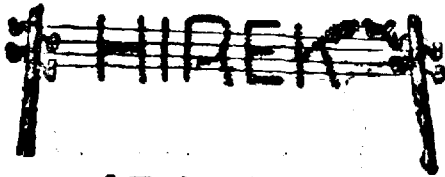
Igen érdekes ügyben hozott elvi jelentőségű döntést a semmitűszék első szekciója. A döntés szerint abban az esetben, ha a pénzügyigazgatóság a háztulajdonos adótartozásában letiltja a házbéreket és a bérlők az illetékes adóhivatalokhoz fizetnek, de esetenként onnan fizetési haladékokat kaptak, a háztulajdonos a késedelmesen fizető lakó ellen kilakoltatást kérhet, még abban az esetben is, ha az adóhivatal a fizetésre haladékokat adott.

KINOS FELFEDEZÉS.

Isog azt mondja Bicegnek:
— Kellmetlen incidensem volt tegnap az ú-letben.
— Micsoda? — kérdi Biceg.
— Beszre vettem, hogy a praktikáns a kasszá-ban kutat.
— Ellopott valamit?
— Azt nem, de most már ő is tudja, hogy a kassza milyen üres.

Mesterséges kaucsukot fognak termelni a csehszlovákiai szeszgyárak.

A csehszlovák gazdasági akadémia egy ankétja során Zadina földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy sikerült megállapodást létrehozni a mesterséges kaucsuk előállítására kérdésében. A szeszértékesítő társaság indítványára a mesterséges kaucsuk gyártását Szovjetországon tanulmányozták és igen ígéretes előállítási lehetőségekre jöttek rá. Tekintettel arra, hogy a mesterséges kaucsuk gyártásának alapját a szénhidrátok képezik, a gyártás iránt nagy érdeklődést tanúsítottak a repa-termelők és a cukorgyári ipar is. A szesz- és a cukorgyárak között hosszú időn keresztül vita tárgyat képezte az a kérdés, hogy melyik réteg fogja ezirányban folytatni a munkát és most a földművelésügyi miniszter jelentése szerint sikerült a kérdésük gyártásával a szeszipar fog foglalkozni, ahon-désben megegyezést létesíteni. A mesterséges kauc-on az eredeti indítvány kiindult. A gyártás meg-kezdésére irányuló előkészítő munkálatokat meg-kezdtek.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration: Arad, Căminul Industriişilor — Iparos Otthon. Str. Brătianu 18.

Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Eves köteteknél árengedmény.

A nemzeti munkavédelem ellentétben van az alkotmánnyal és a nemzetközi szerződéssel

Az Országos Magyar Párt elnöki tanácsa és parlamenti csoportja és intézőbizottsága május 28-án és 29-én két napon keresztül tárgyalta a romániai magyarság életbevágó problémáit és kereste azokat a módokat, amelyek segítségével az újabb sérelmek megszüntethetők. Nyomasztólag hatott a jelenlévőkre, hogy a párt elnöke Bethlen György lázas beteg és nem vehetett részt az üléseken és így megbízásából Inczedy-Joksmann Ödön alelnök vezette a tárgyalásokat. Pénteken az országos nagygyűlés előkészületével, valamint az intézőbizottság elé kerülő ügyek tárgyalásával foglalkozott az elnöki tanács. Az intézőbizottság mai ülésén napirend előtt dr. Markovits Manó, a bihormegyei és oradeai-váradai Magyar Párt szívből jövő szeretetét tolmácsolta Bethlen György elnöknek, aki az ardeai-erdélyi magyarság végzetes fordulatú helyzete között férfiasan vállalta az elnöki kötelességeket. A bihormegyei tagozat mindenben helyesli az elnök működését és egy emberként áll mögötte, kérve őt a küzdelem további folytatására. Inczedy-Joksmann alelnök a bihormegyeiek üdvözlését az elnöknek ígérte továbbítani. Az intézőbizottság a pártközpont és a parlamenti csoport jelentése kapcsán értesült a nemzeti munkavédelmi törvény és általában a szabadfoglalkozásának munkaki-fejtése tárgyában várható intézkedések ügyében tett lépésekről. Fájó elkeseredését nyilvánította minden ilyen törekvés ellen, amely szöges ellentétben áll az alkotmánnyal és a nemzetközi szerződéssel. A pártvezetőség felhívta a várható intézkedések törvényteleneségére a kormány figyelmét. Nem adja fel a

reményt, hogy a törvény nem jön létre, de reméli azt is, hogy törvény hiányában sem fogják gyakorlatilag a törvény szándékait megvalósítani. Mély megütközést keltett a szabadfoglalkozásának május 17-iki kongresszusán hozott határozat és még nagyobb megdöbbenéssel tárgyalták a május 9-én tartott ügyvédi kongresszust, ahol a törvény által létesített testület hozta meg a törvénytelen határozatát és durva testi erőszak alkalmazásával megakadályozták a magyarság legkiválóbb ügyvédeit abban, hogy szavazati jogukat gyakorolják. Ezek a magyar ügyvédek sérelmüket a nemzetközi szerződés értelmében a Népszövetség elé viszik és az intézőbizottság biztosítja őket arról, hogy maguk mögött tudhatják az ardeai-erdélyi magyarság egyetemet.

— Csökkentik az élelmiszerek szállítási díj-szabását. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium a minisztertanácsi határozat alapján elrendelte, hogy a városok a kereskedelmi és iparkamrával együttműködve, szervezzék meg és létesítsenek új vágómarhavásártereket. Bucurestiben már meg is történt az erre vonatkozó intézkedés. Valamennyi városvezetőség már megkapta az utasítást, hogy az élelmiszerekre kivetett taxákat szüntessék meg. Ezek közé tartozik a vámsorompónál behajtott értékadó is. A földművelésügyi minisztérium ezzel egyidejűleg megszüntette a mezőgazdasági kamarák részére a taxák szedését. A közlekedésügyi minisztérium a CFR vezérgazdarságával egyetemben elhatározta, hogy az élelmiszerekre vonatkozó vasuti- és autószállítási tarifát csökkenteni fogja.

UDVARIAS MEGOLDAS

A vendég kitünően megebedél, azután hivatja a tulajdonost és bejelenti, hogy nem tud fizetni, nincs egy fillérje sem.

— Nem baj, kérem, — szól a tulajdonos előzékenyen a meglepett vendéghez, aki valami gorombaságot várt. — Nem baj, majd felírjuk a nevét és az adósságot ide a falra és megfizeti az összeget legközelebb.

— De, kérem, — szabadkozik a vendég kényelmetlenül, — az nem lesz jó, hiszen mások is bejönnek ide és meglátják, hogy hitelbe ebédeltem.

— Kérem, — mosolyog a tulajdonos, — nem fogja látni senki. Addig ugyanis fölébe akasztjuk a felöltőjét és ott fog lógni addig, amíg le nem töröljük a falról az adósságot.

— UJ GÉPEK BEHOZATALA. A külkereskedelmet szabályozó igazgatóság mellett működő beruházási bizottság a jövőben csak úgy ad engedélyt új gépek behozatalára, ha előbb a kereskedelmi miniszter a beruházási engedélyt megadta. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet most jelen meg a Hivatalos Lapban.

A GYUFA.

Zárt intézet.

Az egyik beteg cigarettára akar gyújtani, de a gyufát a gyufaskatulya azon oldalán akarja meggyújtani, amelyik oldalon nincs dörzspapíros, persze, a gyufa sehogyse akar meggyulladni és a beteg végre is rezignáltan jelenti ki:

— Hiába, rossz a gyufa.

Egy másik bolond siet a segítségére:

— Add csak ide! — s a gyufát a skatulya megfelelő oldalához dörzselve meggyújtja.

— Látnod, hogy nem rossz a gyufa! — mondja diadalmasan s az égő gyufát gondosan vissza teszi a skatulyába.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunită cu asociații, cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága esetén közli a tagjával, hogy a halálhíradó a következő sorszámkig esedékesek:

In grupa I. csoportban 901. özv. Rónai József-ne, 902. özv. Frauchen Sándorné.

In Grupa II. csoportban vad. lui Marcus Schön Márkusné özv. 987 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezés Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriişilor din Arad face cunoscut membrilor căi sunt în restanță cu cotizatiunile lor. Dacă achite restanțele lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statutele salitate lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorii membri decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhíradó járulékaikkal hátraléban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 981 Simeon König Simon, 982. Soj. lui Iosif Eberlein József.

In Grupa B. csoportban 968. Soj. lui Andri Botos Anrdásné, 969 Gheorghe Szokai György, 970 Soj. lui Iosif Eberlein Józsefné, 971 Vad. lui Francisc özv. Portschr Ferencné, 972 Gheorghe Gligor György.

Hogyan viselkedjünk adósainkkal szemben

Irta: BODOR PAL.

Legutóbb a hitelezőkkel való érintkezés illemisszabályait ismertettük és leszögeztük, hogy a hitelezőkkel nagyon finoman, tapintatosan kell bánni, mert rendkívül érzékenyek.

De még nálunk is sokkal udvariasabb bánásmódban kell részesíteni az adócsokát, akik csaknem kivétel nélkül mimózaletű, önzetese, büszke egyének. Elég egy barátságtalan pillantás és máris megsértődnek.

Kedvesen, szinte virágnyelven kell figyelmeztetni az adócsót, hogy még nem fizetett. Ha például véletlenül belebotlunk az uccán egyik adósunkba és az illető hogylétünk iránt érdeklődik, szerényen így válaszoljunk:

— Oh, köszönöm, elég jól vagyok, csak a látásommal van egy kis baj.

— Mi baj van a látásával? — fog érdeklődni az adós, mire így válaszoljunk neki:

— Például az, hogy Öntől még egy vasat se látam.

Pénzbeszedők sohase állítsanak be az adóshoz ilyesféle nyers szavakkal: A számlával jöttem! vagy: Tessék fizetni! — hanem kedvesen így jelentkezzenek: Aláoszolgája, csak egy szóra jöttem!

Az adós meg fogja kérdezni, hogy milyen szóra, mire tréfásan ezt kell válaszolni:

— Inkasszóra.

Ha a vevő háromhavi hitelre óhajt vásárolni, ami az eladónak nincs ingyére, nem illik ezt nyersen a vevő szemébe vágni. Elegendő, ha az eladó komoran összeráncolja a homlokát. Ha pedig a vevő mégis megsértődne és megkérdézi: Mi az talán sok önnek az a kilencven nap? — úgy a finom válasz ez lenne:

— Oh, dehogya! Nem a kilencven nap lesz sok nekem, hanem a kilencven álmatlan éjszaka.

Sajnos, minden tapintat és illemisszabály ellenére is gyakran megesik, hogy az adós megsértődik. Ha az adós például szemébe veti a hitelezőnek, hogy már több mint egy év óta állandóan molesztálja őt a számlával, úgy a hitelező így mentegetődzék:

— Ne tessék rám haragudni, hiszen én voltaképpen egy jó vicclap szerepét töltöm be önnél: én minden héten pontosan megjelenek és ön röhög rajtam.

Vannak adósok, akik nem megrögzött nemfizetők, hanem csupán feledékenységből nem egyenlik ki tartozásukat. Ilyenkor különösen fontos, hogy a feledékeny adós emlékeztethetőségét durva felszólítólevelek mellőzésével állítsuk helyre. Legelőszőrűbb az előkelő belvárosi ékszerész eljárása, aki förtelmesen csunya feleségét személyesen küldi el a feledékeny adós lakására. Alighogy egy ilyen fe-

ledékeny adós az asszonyt meglátja, rögtön eszébe jut minden adóssága.

De még a megrögzött nemfizetőknél sem helyénvaló a durva hang és a perrel való fenyegetőzés. A kitűnő modorról közismert nagykereskedő például még a legmegrögzöttebb adócsót sem fenyegeti perrel, hanem felhívja telefonon és ezt mondja:

— Kedves uram, ne haragudjon, hogy zavarom! Én önt nem fogom beperelni, én önnel nem gorombáskodom, sőt, mégcsak nem is sürgetem, hogy fizessen. Csupán értesitem, hogy a mai nap folyamán végig fogom telefonozni az ön összes hitelezőit és bizalmasan közölni fogom velük, hogy ön ma nekem minden adósságát megfizette.

— Jaj, csak ezt ne! — könyörögnek ilyenkor kétségbeesve az adócsok — hiszen akkor az összes hitelezőim megrohannának, hogy nekik is fizessenek. Inkább megfizetek minden fillért.

Es meg is fizetik.

Végül nagyon illetlen, csunya szokás, amikor egy hitelező nőtlen adósának azt ajánlja, hogy vegyen el feleségül egy gazdag lányt és akkor megfizetheti adósságát. Nemrég egy rosszul nevelt pénzügynök tette ezt az illetlen ajánlatot az ismert fiatal színésznének, mire a színész, jogos felháborodásában, így ripakodott rá a pénzügynökre:

— Micsoda? Én nősüljek meg, hogy maga pénzhez jusson? Ha pénzre van szüksége, nősüljön meg maga!